

לקראת שבת מלכתא

סיפר מורי חמי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זי"ע: תוך כדי שאני משוטט בחוצות, מחפש עצים, רואה אני לקראתי איכר גוי גס, מכוסה מכף רגל ועד ראש בבגדים מחממים. הוא רואה בידי גזיר עץ קטן שמצאתי והוא שואל אותי 'ילד, אתה מחפש עצים? יש לי עבורך עצי הסקה למכביר!'. הבטתי בו בחוסר אמון. שאלתי אותו, איך אפשרי שיהיה כאן במחנה עצים? הוא מביט ושה באוזני בשקט, 'במקום להתווכח, בוא עמי לתוך היער'...

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין חשיבות כל פעולה קטנה לפני הקב"ה

'ויביאו את המשכן אל משה וגו' קרסיו קרשיו פריחיו" (שמות ל"ט, ל"ג)

וברש"י: וביאו את המשכן וגו' - שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, וכו'. אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו, עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ' ז') הוקם המשכן, הוקם מאליו. (מדרש רבי תנחומא). ומדרש זה פליאה דעת ממנו, אם הוקם בדרך נס א"כ למה היה צריך משה לעשות עצמו כאילו מקימו, וכי אחיזת עיניים יש כאן. עיצומה של מלחמת העולם השנייה, שנת תש"ב, מחנה דז'ורין שבטרנסילבניה.

מורי חמי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה בעל ה'באר יעקב' זי"ע (שבימים אלה - ז' אדר - חל יומא דהילולא דיליה), היה אז נער צעיר. לתוככי המחנה, שהיה נדמה יותר כ'בית כלא' מאשר 'מחנה עבודה', הוגלו אלפי יהודים זקנים ילדים ונערים, שנכלאו בו בתנאי חולי וצמא, מזי רעב ולחומי רשף. היהודים נאלצו לעבוד עבודת פרך וב'תמורה' זכו לקבל מנת לחם זעומה ויבשה, בנוסף למקצת מים דלוחים שקראו לו 'מרק'. מה שהשלים את סאת הצער והיגון היה הקור והכפור הנוראיים

ששררו במחנה, שהפילו חללים רבים. באותם לילות חורף נתונים היו האסירים לרוחות סער שפקדו את המחנה, הקור הגיע לשפל דיוטא התחתונה ומעלות הכפור צנחו הרבה הרבה למטה מאפס, והיה הקור נהפך למלאך המוות של ממש. הנאצים, כמובן, לא סיפקו ולא נתנו להם שום אמצעי הגנה, לא ביגוד ולא עצי הסקה, ובכך נהפכו בקתות מגורי היהודים לחדרי הקפאה (פריזע"ר בלע"ז), ה"י.

עלץ לבי בקרבי, עצים מוכנים, ועוד בכמות נכבדה שכזאת, מי מילל ומי פילל, הלא המחנה כולו יכול להינות מכך... הנכרי מביט לתוך עיני המשתאות ואז נוקב בסכום עצום ונורא שהוא דורש תמורתן, רק מלשמוע זאת נרתעתי לאחור...

היו לי אז את כל התירוצים שבעולם לוותר עליהן ולנסוג אחור - תיאר בפני מו"ח את הדקות האלו - ראשית, היה זה מחיר מופקע של ממש. שנית, מהיכן אשיג את הסכום כשאין לי פרוטה לפרוטה, וגם אם אשיג את הסכום איך אסחוב את הכל לתוך המחנה מבלי שישלטו עליהם עיניהם הבולשות של הנאצים, הלוא המה בעצמם חיפשו נואשות עצי עסקה עבורם. זאת ועוד, אם כבר אצליח להכניסם אל המחנה בדרך לא דרך, היכן אחביא כמות עצים שכזו מבלי שתתגלה... לא ידעתי האם נכון הדבר לשלם מחיר שכזה בכדי להסתכן שבסוף יפלו כפרי בשל לידיהם הטורפות של הנאצים הארורים.

אך עכ"ז שוב חיזקתי את עצמי בכך שאני רק 'מצווה ועושה' - עלי רק לעשות וה' יגמור בעדי, ואם הביאני ה' עד הלום הלא בוודאי יעזור לי גם הלאה, התנערתי ממחשבותי ועניתי בבטחון לאיכר הנכרי 'תן לי שעה שלימה' אני הולך לגייס את הכסף...

רצתי חזרה בנשימה טרופה אל תוככי המחנה נכנסתי אל אבי אדוני מורי ה'דבר חיים' מנדבורנה זי"ע התייעצתי בדעת קדשו מה לעשות, והאופן איך לפעול ואיך להכניס אוצר שכזה מתחת לעיניים הבולשות... ואחרי זמן קצר יצאתי משם עם הוראות ברורות כדת מה לעשות.

חפץ ה' הצליח בידי, גייסתי את כל הכסף עד הפרוטה אחרונה - תרתי משמע, ואחר שעה כבר הייתי חזרה בתוך היער... הסכום החליף ידיים, וגם העצים, תוך סיכום על שעת העברת העצים שיהיה עוד היום כחצות הלילה.

מחנה דז'ורין שעת לילה.

המחנה ריק ושומם מאדם מאימת הקלגסים המשוטטים לחפש טרף. בשעה זו - אחר קבלת ברכה מהוד אבי זי"ע - יצאתי בשקט בשקט החוצה מתחת אפם של השומרים, רצתי בזהירות לפאתי המחנה מתחמק מהם פעם אחר פעם, ואני מחפש את המקום השמור ביותר במחנה - את 'ארון החשמל' האחראי על כל התאורה והחשמל במחנה כולו, לאחר חיפוש מדוקדק תוך סיכון נפש של ממש מצאתיו כשהוא ריק באותה שעה ללא שומרים סביבו, היה זו בעבורי סימן נוסף ליד ה' המלווה אותי. קיבלתי עוז, פתחתי את הארון ומיד הרגשתי איך שבאחת הופך הקב"ה את ידי כידי אומן, כידי בצלאל בן אורי בן חור, תיכף מצאתי את הכפתור הראשי, וכזקן ורגיל הנפתי את ידי ונתתי עליה מכה הגונה בחוזקה כה רבה עד שלאחר נשבר הכפתור לרסיסים שנתפזרו לכל עבר, נשאר לי רק לוודא שהנזק יהיה עצום מאוד ושתקנת התקלה תארך זמן רב, ומיד עשיתי 'זמן פלטתנו' כל עוד נשמתי בי, תוך כדי שהחושך יכסה ארץ, אפילה ועלטה כבדה משתלטת על כל המחנה, שלא

ראיתי צרת אחי היהודים שגוועים מקור - אך לא יכולתי לעשות מאומה, הייתי רק ילד, והיינו במחנה נאצי. אבל לבי, או לבי, לא יכולתי לסבול זאת, הלב התפלץ לראות יהודים קופאים מקור.

הצער לא נתן מנוח לנפשי - ולכן לאלתר עם שחר אחר תפילת שחרית עטפתי עצמי עם מעיל דק שהיה עמדי והתחלתי לשוטט סביב המחנה כה וכה אולי יזדמן בידי כמה עצים אותם אביא לאחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, להתחמם לאורם ולהחיות בהם נפש חי. כך הסתובבתי כל היום, אך בסופו של יום לא מצאתי כי אם כמה גזירי עצים דקיקים זעיר מפה זעיר משם, ששתי עליהם כעל כל הון, העמסתי אותם על הגב וסחבתי אותם לתוככי המחנה, שם חילקתי אותם לחולים ולבתי אומללים, לחמם במקצת את עצמותיהם הקרות.

וכמעשהו בראשון כך מעשהו בשני ובשלישי ובימים הבאים אחריהם, מדי יום לאחר תפילת שחרית יצאתי - תחת הקור המקפיא - בחיפוש עצים וענפים, תוך כדי שהוספתי תפילה שיוכנו ה' שאזכה אף למצוא 'אוצר של עצים' לרווחת אחי היקרים, 'מת' יבוא לידי...

ככה הסתובבתי ימים רבים מקושש ומחפש עצים קטנים וזרדים, כשבד בבד לא התייאשתי וחפשתי אחר אוצר טמיר ונעלם של עצים, שאיננו... ידעתי שאין זה בדרך הטבע למצוא אוצר, היה שם מחסור גדול של עצי הסקה, אך ידעתי שעל האדם החובה לעשות את המוטל עליו ללא חשבונות, ואז כשעושים זוכים לסייעתא דשמיא, וכדאמרו חז"ל (אבות ב טז) לא עליך המלאכה לגמור. יהודי צריך לעשות גם אם לא משיג תוצאות, 'א' איד דארף טוהן, און נישט אויפטוהן', וידעתי עוד שיהודי אינו רק כי אם 'מְצַוָּה ועושה' אלא בנוסף הוא גם 'מְצַוָּה ועושה' - שעצם עשייתו גרידא מצוה הוא, ומשכך המשכתי במלאכת החיפוש.

ויהי היום. תוך כדי שאני משוטט בחוצות, מחפש עצים, רואה אני לקראתי איכר גוי גס, מכוסה מכף רגל ועד ראש בבגדים מחממים. הוא רואה בידי גזיר עץ קטן שמצאתי והוא שואל אותי 'ילד, אתה מחפש עצים? יש לי עבורך עצי הסקה למכירי!'. הבטתי בו בחוסר אמון. שאלתי אותו, איך והיכן, היתכן כזאת, איך אפשרי שיהיה כאן במחנה עצים, ועוד בכמות כזאת. במקום להשיב, הוא מביט סביב וירא כי אין איש והוא שח באוזני בשקט, 'במקום להתווכח, בא עמי לתוך היער, ותיווכח'. אמרתי לעצמי 'מצווה הבא לידיך אל תחמיצנה' התחלתי ללכת אחריו לתוככי היער...

היה זה ניסיון גדול - מתאר מו"ח את אשר עבר עליו באותה שעה - באמצע הדרך אחזני חרדה, הן נער אני, והנכרי הזה מי יודע מה זומם הוא, יתכן שכל זה אינו כי אם ערמה להרגני נפש, הלוא כאן בתנאי המחנה עצים הם 'מילתא דלא שכיחא', ואם נכונים דבריו שיש עמו עצים, למה לו להציעם לי, לכן קיימתי בו מאחז"ל 'כבדהו וחשדהו' ושמרתי הימנו מרחק, הלכתי סביבותיו כה וכה במסירות נפש, עד שהגענו לקרחת יער, והנה לנגד עיני אוצר כביר של גזירי עצים מחוטבים, מסודרים להפליא... לא האמנתי למראה עיני.

יום אחד מיד אחרי התפילה, התגלגל לידו ענין דחוף של 'הכנסת כלה',
ודחה את אמירת התהילים לאחר כך. אחרי שסיים את פעילותו וחזר
לביתו, נשכח ממנו שעדיין לא אמר את התהילים. ויהי בצהריים. לפתע
דפק בביתו החברותא שלו לאמור: "לפני חצי שנה ב'תענית אסתר', נסעת
איתי להתפלל בקברי צדיקים ושכחת אצלי ברכב את ספר התהילים
שלך. באתי להשיב לך, הנה התהילים ששמך כתוב עליהם..."

על "מנהגי הסתרת" של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

"לְעֵינַי כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם" (שמות מ', ל"ח)

מעטים הם האנשים שיש בכוחם לא להתבלט במשך כל שנות
חייהם, להסתיר את העשירות הפנימית, את הרעננות המחשבתית
ואת ההיקף התורני, כיון שבני אדם הם חקרנים, אנשים - חטטנים
הם, וקשה להימלט להסתתר מהם.

עם כל זאת ר' בן ציון הצליח להסתתר בכמה דרכים ומנהגים
מתוחכמים. מנהגים שונים היו לו "מנהגי הסתרת".

לא עלה בידי איש, לרדת לסוף דעתו הצנועה של ר' בן ציון ולהגיע
לחקר דעתו - כיצד "בתמימותו" להערים על מוחם העילוי של
אנשים שונים שבאו איתו במגע. כאשר העמיד בפניהם פני תם,
כאילו אינו יודע באיזה סוגיה הם מדברים. והצליח תמיד להראות
רק את בבואתו ולא את עצמיותו.

היתה לו תאוה מיוחדת להישאר פנימי. ללא כל מגע יד אדם זר.
בשיעורים, הזכיר רבות שאלות וספקות הלכתיות למדניות שעלו
ברעיונו, בלשון מוחדשת "מישהו הסתפק".

"מישהו שאל שאלה חזקה - לפי הגמרא בסנהדרין".
"מישהו הלך פעם ליד ברז מים בשבת, וכאשר הלך נפתחו המים
והסתפק לפי הרמב"ם", וכדומה, נידוני הלכה מחושבנים.

קשה היה לדעת האם המישהו היה הוא עצמו או מישהו אחר, כי
לא רק בסיפורי הלכה או בספיקות לא חשף, את האיש, אלא גם
בחידושי תורה לפעמים העלים את זהות המחדש.

אחד השומעים, יהודי חריף, שהשתתף כבר בשיעורים רבים של
הרב פלמן, והיה שבע מהמושג 'מישהו', נעמד פעם ותמה בקול:
כבוד הרב, כמה מישהוים יש בעולם?

רבי בן ציון לא עצר עצמו מלחייך... אך לא הגיב. והמשיך מיד את
השיעור לבאר מה הנפקא מינה ההלכתית בהערה.

הוי עובדה שבמהלך השיעור פלוני שיש בספסל האחורי קרא לכיוון
המזרח ושאל את ר' בן ציון: כבוד הרב, מי אומר את החידוש הזה?
התשובה היתה: "אני לא רואה אותו..."

בשיעור שעסק בהלכות שבת, דיבר פעם על דעת הרמב"ן שיש
מצות עשה לעשות בכל יום משהו לכבוד שבת ומתקיימת בכך
זכירת יום השבת - "והכרתי אדם שהתנהג כך". הוא לא אמר שהכיר
אותו בעבר, והיום לא...

כי האדם שהכיר היה ר' בן ציון פלמן. שעשה כל יום פעולה לכבוד
שבת. ביום אחד מימי השבוע הכין פתילי נרות לשבת, ביום אחר
צחצח נעלים, או קרע נייר לשבת, או ניקה את הכובע של שבת. כך
מידי יום. הוא לא הצהיר על הנהגה זו, מעולם לא אמר לבני ביתו כי
נוהג כך בדווקא, אבל זו היתה המציאות שכך נהג, בהצנע.

באחד השיעורים אחר. יש 'אדם אחד' שבשנת השביעית לפני כל
פרוסה שאכל בסעודתו, נהג לומר שכל הכסף של שביעית בארץ
מתחללים על פרוסה זו, ומיד אכלה, ובכך הציל אנשים רבים
מסחורה בשביעית. הוא הוסיף והעמיק הלכתית בסוגיות.
האדם ההוא, היה ר' בן ציון פלמן...

היהודי הציג את עצמו כאחד מבני משפחת רוטשילד המפורסמים, והוא פנה לאבא ואמר: לאות הוקרה והערכה, אני מוכן למלא את בקשתך, ומה שתבקש ינתן לך. ברגע הראשון חשב אבי לבקש עבור משפחתו שהשאייר בבית ללא משען ומקור פרנסה, לפתע נזכר בביקור שערך אצל אחיו הרב ר' שלמה לוי

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל על ההנהגה הקדושה של אביו שבכך זכה להיות שליח הצלה למאות אנשים

"פֶּאֶשֶׁר צִנֵּה ד' בְּן עֶשְׂרֵי וַיִּבְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (שמות ל"ט, מ"ג)

אבי הרה"ח רבי זלמן גרוסמן זצ"ל היה נוהג כל ימיו להיות ער לאורך כל ליל שבת. הוא היה בבחינת "שומר שבת"; שומר הנמצא במילוי תפקידו דואג להיות ער בעת עמידתו בשמירה ולא למעול בתפקיד, וכך אבא: הוא הקפיד בכל כוחו לא לעצום עין במשך כל הלילה. סדר יומו החל בשבת אחים, בהתוועדות מרעים עם זקני החסידים, בשירות ותשבחות ודברי תורה. לקראת חצות, כשהקהל התפורז כל אחד לביתו, התחיל בעבודת הקודש באמירת שיר השירים בנעימות. סיים את שיר השירים, והחל בכוחות רעננים ביתר שאת באמירת כל ספר תהילים בהתעוררות עצומה בכיסופין עילאין וכך המשיך בעבודת הקודש עד אור היום. משם פנה למקוה, טבל וחזר לבית הכנסת, והחל בהכנות לקראת התפילה.

במוצאי שבת נשמעו נקישות על דלת חדרו של אבא, במפתן עמד אותו האיש שאתמול ישב מול אבא, וביקש להכנס. הוא התישב ואמר: אני מלא הערכה והערצה כלפי כבודו! אתמול בלילה לא עצמתי עין, וישבתי שעות רבות להתענג על המחזה הפלאי: אדם מן הישוב הישן יושב באניה בלב ים, מנותק ממשפחתו ומכריו, וממשיך את הנהגתו כמו בבית - זה דבר מעורר ומרגש.

היהודי הדור הפנים הציג את עצמו כאחד מבני משפחת רוטשילד המפורסמים, והוא פנה לאבא ואמר: לאות הוקרה והערכה, אני מוכן למלא את בקשתך, ומה שתבקש ינתן לך. ברגע הראשון חשב אבי לבקש עבור משפחתו שהשאייר בבית ללא משען ומקור פרנסה, ואף על הכרטיס שקנה עדיין לא היה לו מהיכן לשלם, כך שבהרהור ראשון חשב לבקש סכום כסף עבורו.

אמנם לפתע נזכר בביקור שערך אצל אחיו הרב ר' שלמה לוי ז"ל, שהיה אחראי על הכשרות וענייני היהדות באזור הגליל העליון. כשנסע להיפרד ממנו קודם נסיעתו לרבי, מצא את אחיו ומשפחתו מדוכדכים ושבורים. הם סיפרו לו על מצבם הקשה מפאת מגיפת המלריה שפרצה בקרב תושבי אזור מטולה וראש פינה. מגיפה זו, רח"ל עשתה שמות במתיישבים ורבים חללים הפילה. לא היו

בזכות הנהגה קדושה זו, זכה להיות שליח הצלה למאות אנשים, נשים וטף. ומעשה שהיה כך היה: בהיותו חסיד ודבוק בלב ונפש לרבנותיו, התעורר אצלו רצון עז לנסוע אל רבינו 'אור ישראל' הידוע בכינויו 'הפרנקפורטר' ז"ע. תזכר לטובה אמי ע"ה שכשראתה את רצונו וגעגעועיו הסכימה ברצון, ועודדה את רוחו לקום ולנסוע לרבי, למרות הקושי להשאר לבד עם שני ילדים קטנים, בלא מציאת פתרון לכלכלת הבית.

אבא ז"ל עלה על האוניה שהפליגה לסטולין. במשך ימי ההפלגה השתדל להמשיך את אורחות חייו בלא שינוי, רוב היום היה שקוע בלימוד התורה ובתפילות. והנה הגיע יום שישי ערב שבת קודש; לקראת כניסת שבת התעטף אבא בבגדי שיראין, לבש בגדי שבת, ועלה על סיפון האניה להתפלל תפילת שבת. לאחר התפילה הוציא מאמתחתו בקבוק יין ושתי חלות, קידש על היין ונטל ידים לסעודה, וזימר זמירות שבת בהתלהבות כאילו הוא יושב על שולחנו בביתו בירושלים.

בפינה אחרת בסיפון האניה - לא רחוק ממקום מושב ושל אבא, התיישב יהודי הדור פנים ולבוש בגדי אצילים. האיש לא הסיר מבטו מאבא, ובמשך שעות ארוכות ישב רתוק לכסאו והתבונן בפליאה ובהתרגשות...

"מבטח לו נשוא"

בן העולם הבא"

(תלמוד בבלי
מסכת נדה עג ע"א)

שיעורים מבוארים ומתומצתים מפי הרבנים הגאונים שליט"א
בקו השיעורים של 'דרשו' על פי תוכנית 'דף היומי בהלכה'

077-2222-666

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
שלוחה 1/1

הרב אפרים סגל שליט"א
שלוחה 1/2 **בעברית ובאידיש**

הרב מרדכי שלמה פריינד שליט"א
שלוחה 1/3 **באידיש**

הרב ישראל גנס שליט"א
שלוחה 1/5

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

"הסיבה שמשפחתנו הגיעה ישר משנחאי לארה"ב היתה כביכול בדיעבד. כמובן שהכל בזכות מסובב הסיבות. התכנית היתה בכלל לעלות לארץ הקודש וכבר היו בידי הורי כרטיסים לאניה שיצאה לארץ ישראל, אבל באותו בוקר של ההפלגה אאמו"ר זצ"ל מרוב טרדת ההכנות שמה בטעות כוס מים מהברז ללא שהרתיחם קודם ונפל למשכב. אחרי ששב לאיתנו האוניה היחידה שהפליגה היתה לארה"ב"

הגה"צ רבי חיים וואלקין שליט"א על הדרך להתעלות בעבודת ד'

"יסעו בני ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ', ל"ו)

המשגיח הגר"ח וואלקין שליט"א הוא יליד שנחאי שהגיע בילדותו לארה"ב ושם עברו עליו ימי בחרותו עד לנישואיו, עלה וגדל דווקא בתוך אמריקה החומרית של אז. הוא עלה לארץ הקודש לפני יובל שנים בשנת תשכ"ח.

המשגיח שליט"א ואחיו גדלו כבני תורה בתוך ארה"ב החומרנית, אנחנו מציינים...

הגר"ח וואלקין: "הסיבה שמשפחתנו הגיע ישר משנחאי לארה"ב היתה כביכול בדיעבד. כמובן שהכל בזכות מסובב הסיבות. התכנית היתה בכלל לעלות לארץ הקודש וכבר היו בידי הורי כרטיסים לאניה שיצאה לארץ ישראל, אבל באותו בוקר של ההפלגה אאמו"ר זצ"ל מרוב טרדת ההכנות שמה בטעות כוס מים מהברז ללא שהרתיחם קודם (עד כדי כך היו המים בשנחאי מזוהמים) ונפל למשכב. אחרי ששב לאיתנו האוניה היחידה שהפליגה היתה לארה"ב. הקב"ה כנראה הכין לנו שליחות דווקא שם בנכר.

רוב ימי נערותי עברו עלי בין ארבע כתלי בית המדרש. הייתי נער צעיר כבן שנים עשרה כשאאמו"ר זצ"ל הכניסני ללמוד ב'מתיבתא רבנו חיים ברלין' אצל מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, ואח"כ המשכתי לשיבת טעלו שבקליבלנד במחיצת גדולי ראשי הישיבה ה"ה דודי הגר"ב סורוצקין, הגר"מ גיפטר, והגר"ח שטיין, שהיו גשר בין עולם התורה המפואר שהיה קודם המלחמה לעולם התורה של אמריקה.

בימים ההם כשבחור הגיע לשיבה, כל הראש היה מונח בישיבה. לא היה כמעט קשר לעולם החיצון של אמריקה. הבחורים היו שבים הביתה רק פעמיים בשנה בחג הסוכות ובפסח. בעיקר מה שהשפיע ובנה אותנו היה התפילות ואווירת החמים הנוראים בישיבת טעלו".

אבל בחוץ החומריות נצצה?

הגר"ח וואלקין: "בחוץ, אבל אנחנו בישיבה מרביתנו ראשי הישיבה שוודאי היו רחוקים מהחומריות של אמריקה שמענו רבות על

דמויות פאר ואחרים כמו העילוי הנודע של עולם הישיבות ר' מוט"ל פגרמנסקי שהגר"מ גיפטר והגר"ח שטיין הרבו לדבר עליו והגבירו את המושגים שלנו והשאיפות.

זכורני שסיפר לי פעם מו"ר הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר ז"ל, היה זה בימי בחרותו כשלמד בישיבה בטעלו דליטא, באותה שנה חל ליל שבועות בליל שישי וכדרכם של בני הישיבה נשארו ללמוד בליל שבועות כל הלילה ועסקו בתורה וכן למחרת היום למדו כל היום ומכיוון שבחו"ל נוהגים לחוג את יו"ט שני החליטו שגם בלילה הבא שהוא ג"כ ליל יו"ט ישארו ערים ועסקו בתורה. וכך הווה ובבוקר יום השבת אחר יממה של שקיעה בלימוד התורה, החליטו הגר"מ זצ"ל יחד עם החברותא שלו לצאת כמה דקות לפני תפילת שחרית בשביל לשאוף אוויר ולרענן כוחות קודם התפילה.

בצעדסם ברחובות טעלו פגשו הם את אחד מבעלי הבתים דטעלו שהיה כבר בדרכו לתפילה בישיבה ובראותו שני בחורי ישיבה מטיילים ברחובות טעלו בשעות שלפנות הבוקר, שאלם לפשר הדבר. הם הסבירו לו שעשו הפסקה קטנה אחר לימוד של יממה שלמה כדי להתרענן ולשוב ולהתפלל מתוך התחדשות.

ענה להם אותו בעל בית: 'וכי ראיתם פעם שיכור שאומר די אין

ברצוני לשתות עוד יין - שתיתי מספיק אני רוצה לעשות הפסקה קטנה בשתיה, הרי כל תאוותי היא לעוד לגימה, לעוד טיפת יין, כך צריכה להיות ההרגשה בתורה הק' עוד ועוד להיות כשיכור שאין ממלא את תאוותו וכל מחשבותיו איך להשיג עוד לגימת יין, ללא שום מחשבות להפסיק באמצע משתייתו למנוחה. סיים מו"ר זצ"ל ואלו עוד היו הבעלי בתים של טעלו...

כך דרש מאיתנו ראש הישיבה לשאוף לכאלו דרגות ולהעפיל לגבהים רוחניים, אז אתם שואלים למה לא דברה אלינו החומרות של אמריקה...

כידוע שהחורף בטעלו בקליבלנד היה קשה מאוד, הכפור והשלג. אני לא יכול לשכוח איך פעם אחת בעיצומה של סופת שלגים באמצע הסדר בישיבה קרא לי רבי מרדכי גיפטר והצביע לי על אחד הבחורים בישיבה (היום הוא אחד מגדולי הת"ח בירושלים והראה לנו איך יושב אותו בחור חולצתו ספוגה בזיעה ומפניו ניגרו טיפות זיעה מרוב עמל התורה. בחוץ משתוללת סופה וכאן יושב לו בחור מזיע על התוס'. כך היו המושגים שהנחילו לנו".

זה בישיבה, אבל חוזרים הביתה פעמיים בשנה ורואים את אמריקה בחומרותה?

הגר"ח וואלקין: "נכון. וזה מה שאני רוצה לספר לכם שמעל הכל, האווירה בבית היא זו שנתנה את החוסן והכוח לעמוד בפרץ החומרות ששלט אז בארה"ב.

בילדותי, הבית תמיד היה מלא ביוצאי ישיבת מיר. כל הפליטים של שנחאי מצאו בביתנו אוזן קשבת וארוחה חמה. גם הנדכאים והמסכנים שאיש לא חפץ בקרבתם אבל בעיקר היו אלה האריות של מיר שהיו אח"כ מגדולי ראשי הישיבות באמריקה כך שכל השיג ושיח בבית היה סביב תורה ומוסר.

כל יהודי שהכרנו בצעירותנו והיינו בד' אמותיו הה בן תורה במהותו. זה סבב אותנו, היו אלה בני דור הביניים שעוד ראו את פארו ויפוי של עולם הישיבות שחרב, והרבו לספר לנו ולהעביר לנו מה שראו בעיניהם.

בבית היו תמיד הורי משוחחים ומביאים הנהגות מסביב הבית אהרן' ושאר בני המשפחה שעלו על המוקד הי"ד הה הגאון רבי יצחק אלחנן גאב"ד אנטופול, הגאון רבי חיים ראש הישיבה האחרון דוולאז'ין הסבא, הגאון רבי משה לנדינסקי ראש הישיבה דראדין ומעל הכל דמות הסבא קדישא מרן הח"ח שהורי היו סמוכים על שולחנו בראדין. כל ספק שהתעורר מה לעשות איך לנהוג תמיד הורי היו אומרים מה היה נוהג הח"ח, תמיד היה שגור על לשון הורי: בראדין לא ראינו את זה' 'החפץ חיים לא נהג כך'. זו היתה תמיד האווירה בבית, ובררו שבבית שרוצים לגדול ולגדל ילדים כמו בראדין, זה היה חומה בצורה מול אמריקה החומרית.

בחודשי הקיץ לא נסענו לטיולים או לאתרי נופש, היינו יוצאים יחד להבראה למשך חודשיים בהרי הקטסקיל באיזה בית (העיר עצמה היתה מלאה בפריצות וכל היהודים שחרדו לחינוך ביהם היו עוזבים את העיר הסואנת לחודשיים) שם היינו יחד עם עוד משפחות יוצאי עולם הישיבות שעדיין שמרו על התואר הישיבתי 'ראדינער',

'קמעניצער', 'מירער' וכמובן אלה 'פון די שנכיייער' זה היה תואר כבוד של אותם אנשים. לא היה מושג כזה תואר 'אמריקנער' לבד בלי להזכיר את שם העיר ממנו הגיע קודם המלחמה.

בתור בחור צעיר מספיק היה לראות את דמות ההוד של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל (וזכינו ב"ה ליותר מכך), לראות מהי תורה מסיני ביופיה מול החומרות האמריקנית".

אבל יוצאים לרחוב ורואים את החומרות, זה לא מבעבע...

הגר"ח וואלקין: "דבר ראשון, לא היה מבול של פרסומות בכל פינה ויותר מכך, לא הסתובבו סתם בחוצות. הכל היה ביתי. שמרו על

הגחלת לא נתנו לרחוב לחדור הביתה פנימה.

אני תמיד נוהג להביא את המעשה שמביא רבי אבא זיינץ זצ"ל של מרן הרב מבריסק זצוק"ל בעיר בריסק, וראה את מרן מסתובב

בחדרו אנה ואנה בעת לימודו ומוחו אחוז שרעפים. ניגש הרב מבריסק לחלון הבית והביט לחוץ והחל לדבר לעצמו בלחש (הימים היו ימי ההשכלה הארורה שפגעה בטובי הבחורים ול"ע הסיתה אותם מדרך הישר ומשפחות רבות נהרסו וילדיהם נסחפו בזרם

ההשכלה הנוראה)

'הנה בנו של בערל החייט, והנה בנו של משה האופה' וכך מנה את שמות העוברים שנתפסו בפגעי הזמן ולא נראו והתנהגו כמו

אבותיהם אלא שינו את אורח חייהם. פתאום עצר ואמר לעצמו בקול רם אבל 'אני וביתי נעבוד את ה', בחוץ הכל רועש, הכל

מושפעים מהרוח הנושבת, אבל אני וביתי נעבוד את ד'!

ההגדרה של "אני וביתי" אומרת הכל, לא סתם אני וילדי, אלא אני וביתי. השמירה תהיה על הבית של ייכנס שם שום דבר מפגעי הזמן!

אלו הם שני הדברים ששמרו עלינו: ראשית האווירה בבית שהיה כמבצר מוגן מפני ההשפעות והנקודה השניה היא השקיעות והאווירה שהיתה אז בישיבה בימי הבחורות, והמושגים והשאיפות

לגדלות".

ומה נאמר היום שאין כמעט את הדמויות האלו והחומרות הרבה יותר גדולה?

הגר"ח וואלקין: "אני סבור שגם בימינו אלו הם שני הדרכים לשמר את נפש צאצאינו ממבול החומרות השוטף את העלם שלנו.

ראשית לבצר את חומות הבית לבל יכנסו בהם רוחות זרות. לספר לילדים להעביר להם מה שאנו ראינו מהורינו. להנחיל להם טעם של

דורות קודמים, עולם שהיה חרב.

אבל הדבר השני והעיקרי הוא למחנכי הדור, להעניק מושגים, שאיפות, לצעירי הצאן. לתאר להם אורח חייהם של רבותינו מדורות קודמים. דבר זה יכול להיות רק כשיש דוגמא אישית של המחנך

בהם רואים התלמידים דוגמא חיה היאך צריך להיות בן תורה ועליה, שילוב של שמירה על הבית מחד ודוגמא אישית של מחנך הם הדרך לשמר נפש ועוללינו".

המשגיח מדבר הרבה לבני חו"ל, האם יש מסר מיוחד בנושא זה עבורם?

הגר"ח וואלקין: "יש דבר חשוב שבעיקר יוצאי ארה"ב צריכים

זכורני, בהיותי תלמיד בישיבת קול תורה, שיעור ב', ישבתי בבית המדרש בספסל שלפני האחרון. יום אחד התיישבו פתאום מאחורי שני אנשים. היו אלו שני גדולים אלו, רבי שלום שבדרון ורבי אליהו. הם ישבו ללמוד יחד. ומה למדו? שניהם לקחו משנה ברורה חלק א', ולמדו את ההקדמה. למדתי אני מכך את חשיבותה של הקדמה זו. אך לא בכך אנו עוסקים עתה

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א אשרי מי שזוכה לקיים מצוות ה'

"וְקִדְשֵׁת אֶתְּוֹ וְכָהֵן לִי" (שמות מ', י"ג)

כולם מכירים את המשנה הראשונה של מסכת בבא מציעא הפותחת במילים: "שניים אוחזין בטלית". אני רוצה לומר משפט שאינו משונה: "שניים אוחזין בזקן". משפט משונה. במה מדובר? ובכן, מעשה שהיה. דרשן מפורסם היה בירושלים, רבי שלום שבדרון זצ"ל. זכורני שכנער הייתי הולך לשמוע את דרשותיו חוצבות להבות האש, נוטפות מור עובר. הרב שבדרון היה תלמיד של רבי אליהו לופיאן זצ"ל.

זכורני, בהיותי תלמיד בישיבת קול תורה, שיעור ב', ישבתי בבית המדרש בספסל שלפני האחרון. יום אחד התיישבו פתאום מאחורי שני אנשים. היו אלו שני גדולים אלו, רבי שלום שבדרון ורבי אליהו. הם ישבו ללמוד יחד. ומה למדו? שניהם לקחו משנה ברורה חלק א', ולמדו את ההקדמה. למדתי אני מכך את חשיבותה של הקדמה זו. אך לא בכך אנו עוסקים עתה.

ובכן, יום אחד ניגש רבי שלום לרבו ואמר, הרב, זה לא זה. עבודת ה' שלי אינה נעשית כראוי. אני מתפלל, אבל חסר התלהבות. מקיים מצוות, אבל לא בדקדוק. לומד תורה, אבל לא מספיק, ובודאי לא בכונה הראויה. אני רחוק כל כך משלמות.

אמר לו רבי אליהו לופיאן, אחוז בבקשה בזקני. רבי שלום שבדרון התחלחל, לאחוז בזקנו של רבו, הגאון הצדיק? אבל הרב עמד על כך. לא היתה ברירה... ואז, נטל רבי אליהו את ידו ואחז בזקנו של רבי שלום. שנים אוחזין בזקן...

וכך אמר רבי אליהו לרבי שלום, מה לך כי תלין על מצבך? ראה, הזקן שלי כבר לבן, וזקנך - שחור עדין. נכון אתה לא מושלם. אף אחד אינו מושלם. אבל, בעל זקן שחור, כמוך, אינו צריך להיות מוטרד מכך יתר על המידה. יש לך זמן, אתה בתחילת הדרך, בעזרת ה' תגיע למצב בו תחוש שאתה עושה רצון ה'.

לאדם צעיר יש הרבה תקוות, יש לו יכולות להגיע למקומות רחוקים. אף אחד לא נעשה גדול הדור ביום אחד. זו עבודה מתמדת. עוד יום ועוד יום, עוד תפילה, עוד לימוד, עוד מעשה חסד. כך האדם בונה את עצמו לאט לאט עד שהוא הופך לאילנא רברבא.

אתם, ילדי חיידר טהורים וקדושים, אין לכם אפילו זקן שחור לאחוז

בו... החיים כולם לפניכם. אם תרצו לעלות במסילה, להיות קרובים לבורא עולם, הרי הדרך פתוחה עבורך, אתם יכולים להגיע למחוזות הגבוהים ביותר.

אנו אומרים בשבת את הפסוקים בתהילים [יט יג-יד]: "שגיאות מי יבין מנסתרות נקני. גם מזדים חשוך עבדך אל ימשלו בי אז איתם וניקיתי מפשע רב".

מהן "שגיאות"? כמובן, אלו השגגות. ומה הכוונה "גם מזדים חשוך עבדך"? אלו הזדונות. ומה פירוש המילים "אז איתם"? אז אהיה תמים. דוד המלך מבקש מהקב"ה שינקה אותו מהשגגות, וגם מהזדונות, ואז יהיה תמים לפניו.

אגב, ישנו ביאור נוסף האומר ש"אז איתם" אלו עברות חמורות יותר. רש"י מביא את דברי חז"ל: "למה דוד דומה? לכותי המחזר על הפתחים, והם מערימים בדבר יותר מכל אדם. תנו לי מים לשתות, דבר שאין בו חסרון כיס. מששתה אמר, יש כאן בצל קטן? משנתנו לו אומר, יש בצל בלא מלח? משנתנו לו אומר, תנו לי מעט לחם שלא יזיקני הבצל..."

כך אמר דוד, בתחילה על השגגות, ואחר כך על הזדונות, ואחר כך על המרדים וכו'.

אמר לו רבי אליהו לופיאן, אחוז
בבקשה בזקני. רבי שלום שבדרון
התחלחל, לאחוז בזקנו של רבו,
הגאון הצדיק? אבל הרב עמד
על כך. לא היתה ברירה...

כך הרבה מחאו לו כפים, וכל כך הרבה קינאו בו בסתר ליבם, מה
נותר ממנו? כמה עצמות יבשות...

ולעומת זאת, סופו של יהודי שומר תורה ומצוות

אמר רבי שלום, לא משנה מה יהיה מעמד האדם בחיי חיותו. דלפון
ומסכן או נשיא ארצות הברית. סופם יהיה זהה לחלוטין. עצמות
יבשות ותו לא.

אבל, כל זה במי שאינו שומר תורה ומצוות. מי שזוכה לקיים מצוות
ה', מצבו שונה בתכלית. אולי לא יצא עליו ספר עב כרס המתאר
את חייו ומותו, אבל, כאשר יצא מהעולם לאחר מאה ועשרים
שנותיו, אז מתחילות מחיאות הכפים. בעולם האמת יקדמו את
פניו מיליונים ומיליארדים של מלאכים שנוצרו ממצוותיו. מחיאות
הכפיים תהיינה מחרישות אזנים. ולא מדובר בדבר שיסתיים בזמן
כלשהו. זהו דבר נצחי!

(לקט מתוך הספר 'מפיק מרגליות' ימים נוראים)

אם כן דוד המלך מבקש מהקב"ה שלא יבואו לידו כל חטאים לא
בשוגג ולא במזיד.

אגב, האלשי"ך שואל, מילא, אפשר להבין שדוד מתפלל על כך
שלא יבוא לידי שגגות. אבל מה שייך לבקש על המזידין? הלא זו
הבחירה החופשית של האדם. בכוחו להימנע וברצונו - יחטא.
על כל פנים למדנו, אף אחד לא נעשה צדיק בבת אחת. הולכים צעד,
ואחר כך עוד צעד, עד שמגיעים לשלמות. גם גדולי הדור היו פעם
ילדים. הלכו לחידר כמו כולם. יש מהם שאף אחד לא האמין שיצא
מהם משהו. אבל הם לקחו את עצמם בידיים והגיעו לאן שהגיעו.

סופו העגום של נשיא המעצמה הגדולה בעולם

רבי שלום שבדרון היה דרשן מבוקש מאד. הוא נשא את דרשותיו
המתוקות ומלאות החן לא רק בארץ ישראל, אלא גם ברחבי העולם.
פעם הגיע לארצות הברית. מארחיו דאגו לו לחדר במלון כלשהו.
ראה רבי שלום שעל השידה מונח ספר באנגלית, דפדף בדפי
הספר, ומצא שהוא עוסק באחד הנשיאים המפורסמים ביותר של
ארצות הברית, ג'ון קנדי. הנשיא קנדי היה אהוד ואהוב מאוד על
האמריקאים, אך סופו היה שנרצח על ידי מתנקש.

בספר הופיעו תמונות חייו של הנשיא, מערש לידתו - ועד סופו
המר. תמונות, ומתחתן כיתוביות. רואים את ג'ון התינוק זה שאך
נולד, אחר כך בפעוטון, בגן ילדים, בבית הספר היסודי, ב'היי סקול',
באוניברסיטה. אחר כך הוא הפך למושל, לסנטור, ולבסוף - לנשיא.
מתקופת נשיאותו ישנן תמונות נפלאות. איך הוא נושא דברים
והקהל מוחא כפיים בהתלהבות. איך כולם מעריצים אותו...

והנה, כמה דפים לפני סוף הספר מופיעה תמונה של ההתנקשות
בחייו. ואחר כך, כמה דפים עוסקים בלויה הגדולה והמכובדת
שנערכה לו, בהספדים במאמרי העיתונות. כי, כאמור, קנדי היה
אהוד מאוד על הבריות.

ובעמוד האחרון... תמונה של קבר. מצבת שיש שחורה
לרבי שלום יש עיניים חודרות. הוא רואה גם את מה שמתחת
למצבה.

איש זה, שפעם חי בעולם הזה וכל כך הרבה אנשים העריצוהו, כל

מתומצת
ממוקד זכרון

מהזור חדש
התחלה חדשה
שיעור חדש בעברית

077-2222-666
שלוחה 1/2

עכשיו בקו השיעורים
של דרשו

היהודי נכנס אל מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, שטח בפניו את כל המידע ושאל בעצתו. אמר לו רבי מיכל יהודה: "אני לא מבין בדיוק למה כוונתך באמריך שהבחור לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו, אבל ברצוני לשאול אותך, האם שמעת אם הבחור בא להתפלל תפילת שחרית בישיבה?"

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל על עשייה - מכח ציווי ה' בלבד

"כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (שמות כ', כ"א)

בעל הטורים כותב, ששמונה עשרה פעמים נאמר בפרשה "כאשר צוה ה' את משה", על כל דבר ודבר, וכנגדן תקנו את תפילת שמונה עשרה. פעם נוספת כתוב "כאשר צוה ה' כן עשו" כנגד הברכה הנוספת, ברכת המינים. יש להבין את הקשר בין שני הדברים. לפני שאומר מה שחשבתי בענין, ואני חושב שזהו ביאור אמיתי, אספר סיפור שסיפר לי יהודי שהציעו לו שידוך עבור בתו. סיפרו לו כי הבחור חזק מאד בלימוד, למדן נפלא, בעל כשרון, מחדש חידושים, אלא שהוסיפו ואמרו כי הוא לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו.

היהודי נכנס אל מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, שטח בפניו את כל המידע ושאל בעצתו. אמר לו רבי מיכל יהודה: "אני לא מבין בדיוק למה כוונתך באמריך שהבחור לא כל כך מיוחד ביראת השמים שלו, אבל ברצוני לשאול אותך, האם שמעת אם הבחור בא להתפלל תפילת שחרית בישיבה?"

"אמרו לי", השיב האב, "שהוא לא מתפלל בישיבה". נענה רבי מיכל יהודה ואמר לו: "עליך לברר תשובות לשתי שאלות. השאלה הראשונה: מדוע הוא לא בא להתפלל בישיבה? ישנם בחורים שלומדים בהתמדה גדולה עד השעות המאוחרות של הלילה מתוך ידיעה שיכולים הם לקום לתפילת שחרית בשעה קצת יותר מאוחרת מזו שמתפללים בישיבה, וכמובן מתוך הקפדה שלא להפסיד זמן קריאת שמע. בחורים שכאלו לא מתפללים תפילת שחרית בישיבה כדי 'להרוויח' כמה שעות של לימוד תורה! עליך לברר ביחס לבחור המוצע לך, האם זו הסיבה לכך שאין הוא מתפלל בישיבה, או שיש סיבה אחרת.

השאלה השניה: הבנו שהוא לא מתפלל שחרית בישיבה. אבל היכן הוא כן מתפלל? האם הוא מתפלל במנין של בני תורה או במנין אחר?"

היהודי הלך לברר תשובות לשתי השאלות וכעבור זמן מה חזר אל רבי מיכל יהודה עם שתי התשובות: א. הבחור לא מתפלל שחרית בישיבה כי בישיבה "סוחבים" את התפילה וזה לא בשביל "העצבים" שלו... ב. לבחור אין כל נפקא מינה באיזה מנין הוא מתפלל, יהא

זה מנין של בני תורה או של בעלי בתים, ובלבד שהמנין יהיה מהיר וזריז...

ר' מיכל יהודה פנה לאבא ואמר לו: "הבחור הזה חושב שישביה זה אוניברסיטה... הוא אוהב שהוא כמו סטודנט באוניברסיטה... אם אתה מחפש סטודנט שכזה - קח אותו כחתן לבתך!..."

המילה "ישביה" אינה כוללת בחובה רק לימוד תורה. המילה "ישביה" כוללת גם דקדוק הלכה, מידות טובות, הקפדה על מצוות שבין אדם למקום, זהירות במצוות שבין אדם לחברו. "ישביה" היא גם מקום תפילה, ותפילה, נזכור, היא כנגד שמונה עשרה הפעמים של "כאשר צוה ה' את משה"!

המדרגה הגבוהה ביותר בתפילה

כעת אבאר בסייעתא דשמיא את הקשר בין תפילת שמונה עשרה ל"כאשר צוה ה' את משה":

בצלאל ידע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כל סודות התורה היו גלויים לו. הוא גם ידע את כל התיקונים הטמונים בכל קרש וקרש, את כל סתרי התורה שבכל אדן ואדן. הוא שלט בכל הדברים הנשגבים והעליונים, השתלשלות העולמות, צינורות השפע, ובקיצור היה בקי בכל סתרי הקבלה...

אבל, כשהוא ניגש לעשות את כלי המשכן בפועל - הוא הניח את כל הידיעות שלו בצד, גנז את כל הסודות וסתרי התורה, ועשה אך ורק

ר' מיכל יהודה פנה לאבא ואמר
לו: "הבחור הזה חושב ששיבה זה
אוניברסיטה... הוא אוהז שהוא
כמו סטודנט באוניברסיטה...
אם אתה מחפש סטודנט שכזה
- קח אותו כחתן לבתך!..."

או פרנסה רק למען שמו יתברך, שתהיה לי היכולת לעשות רצונו ולגרום לו נחת רוח. כך מביא ר' חיים מוולוז'ין ב"נפש החיים" שזוהי המעלה העליונה בתפילה, שאדם מתפלל אך ורק לכבוד ה' יתברך, והכל, הכל: שכל בריאות, פרנסה, חזרה בתשובה, גאולה וישועה - הכל למען שמו יתברך.

כשאדם זוכה להגיע למדרגה שכזו, נחשב הדבר שהוא מתפלל תפילת שמונה עשרה "כאשר צוה ה' את משה!"

(מתוך יחי ראובן)

"כאשר צוה ה' את משה!" הוא לא עשה כלי מסויים מכיון שהשכל שלו מבין את סודו, תיקונו ועניינו. הוא עשה את הכלי רק מחמת שכך "צוה ה' את משה".

נראה לי שזו גם המדרגה הגבוהה ביותר שישנה בתפילה: הנה בכל תפילת שמונה עשרה ישנן שלוש עשרה ברכות הכוללות בקשות פרטיות של האדם. הוא מבקש על רפואה, פרנסה, גאולה וכדומה. התכלית האמיתית של כל הבקשות האלו צריכה להיות אחת: לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. הצדיק האמיתי מבקש רפואה - כדי שיוכל לעבוד את הקב"ה ביתר שאת וביתר עוז. זוהי גם מטרתו היחידה כשהוא מבקש פרנסה וכן את יתר הבקשות.

בבנין המשכן ביטל בצלאל, ביטול מוחלט, את כל ידיעותיו והשגותיו האישיות. הוא בנה כל פרט ופרט מתוך התבטלות מוחלטת לעשות את רצון ה', וכנגד זה תיקנו שמונה עשרה ברכות בתפילה, בהן שומה על היהודי לבטל את "רוחיו" האישיים ולבקש הכל רק כדי שתהיה לו היכולת לעשות ככל אשר צוה ה', ולגרום לו יתברך נחת רוח.

על חנה נאמר: "ותתפלל על ה'" (שמואל א' א, י), ולכאורה צריך להבין מה פשר הלשון "על ה'"? הרי מתאים יותר לומר "אל ה'!" (עין בגמרא ברכות לא ע"ב מה שדורשת מזה). אפשר לומר שכונת הפסוק לומר שכל תפילותיה של חנה היו למטרה אחת: "על ה'!" אני לא מבקשת על הצער שלי באופן אישי, אלא שידעת אני שכאשר יהודי שרוי בצער - גם השכינה מצטערת עמו, "בכל צרתם - לו צר" (ישעיהו סג, ט), ועל כך אני מבקשת - על צער השכינה!

זוהי דרגה גבוהה מאד: "להחביא" את עצמו לגמרי ולבקש רפואה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

אמרתי לסבא הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, היום האברכים כל הזמן רצים אחרי גמ"חים כדי לשרוד את החודש, אם מהדור שלנו יוצאים תלמידי חכמים, צריכים להעריך אותם הרבה יותר!!! סבא זצ"ל הסתכל עלי, שמע אותי, ולאחר מכן הפטיר משפט אחד קצר...

שיחה מרתקת עם מגיד השיעור ב'דף היומי בהלכה' הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א נכדו של הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, בעל ה'קנה בשם' ומבכירי הדיינים ב'עדה החרדית'

אליעזר (לייזר) רוט

בשבוע שעבר הבאנו ב'לקראת שבת' ראיון מרתק עם הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר, מגיד שיעור ב'דף היומי בהלכה' וב'דף היומי בבלי', זה רבות בשנים, ונכדו של הגאון האדיר רבי מאיר ברנסדורפר. השיחה, שהתקיימה לרגל תחילת המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה', עסקה בעניין הדביקות המופלאה של הסבא הגדול בשולחן ערוך, והאופן בו קיים אותו בדקדוק ובלי שום חיפוש קולות או היתרים, ואדהכי והכי שמענו מפיו עוד כמה עובדות נפלאות המפנות אלומות אור לדרך חייו וצורת התנהלותו של הגאון הגדול, ענק שבענקים, אשר האיר מהודו לארץ ולדרים עליה, בשו"ת שלו 'קנה בשם', בתפקידו כדיין מן המניין בבית הדין של 'העדה החרדית' בירושלים, וכן כמוהל מומחה וזריז במלאכתו אשר פעל ללא ליאות כדי להעמיד את הדת על תלה בכל תחומי החיים.

כזה 'אובר-דראפט', לא הייתם צריכים לשלם חשבונות חשמל ומים וגז וטלפון וכו', הסתפקתם במה שיש וחייתם חיים מאושרים. היום האברכים כל הזמן רצים אחרי גמ"חים כדי לשרוד את החודש ולהמשיך הלאה אל החוד הבא. ומי מדבר בכלל על לחתן ילדים בדור שבו הדירות עולות יקר כל כך, והחתונות ברמה גובהה כל כך... אם מהדור שלנו יוצאים אברכים תלמידי חכמים, צריכים להעריך אותם הרבה יותר!!!".

"סבא זצ"ל הסתכל עלי, שמע אותי, ולאחר מכן הפטיר משפט אחד קצר: "דור דור וניסיונותיו, דור דור ופטרונותיו".

"כוונתו היתה שאכן הניסיונות שלנו נראים כמשמעותיים יותר, אבל לא כך הם פני הדברים. לכל דור יש את הניסיון שלו, זה לא עניין של איזה ניסיון קשה יותר ואיזה קל יותר, כל אחד מאתנו נולד כדי לעמוד בניסיונות והקב"ה ברא אותנו עם הכלים המתאימים כדי להתגבר על הניסיון של הדור הזה שבו אנו חיים.

"אם ייקחו אדם מהדור הקודם ויזרקו אותו עכשיו לדור שלנו, הוא באמת לא יוכל לשרוד, בדיוק כמו שאנחנו לא נצליח לשרוד אם ישימו אותנו בדור הקודם. כי לנו יש את הכלים והיכולת להתגבר על הניסיון של הדור הנוכחי".

"רק לשם המחשה אני אספר מה ששמעתי מסבתי הרבנית תליט"א, שמספרת שאצלם בבית בערב שבת, הילדים, אבי מורי שליט"א

"מבחינתו של הסבא", כך ציטטנו משמו של הנכד בשבוע שעבר, 'השולחן ערוך' לא היה רק ספר שלומדים בו ופוסקים על פיו אלא בעיקר ספר שחיים אתו בכל רגע נתון", מספר לנו נכדו רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, בן לבנו הגאון רבי אהרן ברנסדורפר שליט"א, אשר יצא שמו ברחבי תבל כאחד מגדולי המומחים באמנות השחיטה והבדיקה, שתהיה כדת וכדין, על פי המסורת ובכפוף להוראות שקיבל מאביו הגאון זיע"א.

"כל הגישה שלו לחיים, כל צורת ההסתכלות שלו על דברים היתה דרך 'השולחן ערוך'. מה שכתוב בשולחן ערוך עושים, מה שכתוב שלא לעשות לא עושים. בלי להתחכם ובלי לחפש דרכים עוקפות וכל מיני היתרים וקולות".

הניסיון שלכם והניסיון שלנו

"היה זה בתקופה שבה הייתי אברך צעיר", הוא מספר, "זמן לא רב לאחר נישואיי. באותה העת נחשפתי למצבם של אברכים שונים, שהתמודדו עם חובות כבדים שהשתרגו עד למעלה מצווארם. הדבר מאוד חרה לי, ורבות הרהרתי בדבר, עד שפעם אחת כשהגעתי לבקר את סבא שלי זצ"ל, אמרתי לו: זיידע, אני חושב שהדור שלנו מתמודד עם ניסיונות הרבה יותר קשים מהדור שלכם.

"בתקופה שלכם, הבנקים לא נתנו הלוואה לכל דורש. לא היה דבר

הוא משיב נשלחו עליו על ידי שואלים שפנו אל ה'מנחת יצחק' והוא זה שהפנה אותם אל הסבא זיע"א. שגור היה על לשונו של ה'מנחת יצחק' לומר "גייט צו רבי מאיר", "תלכו לרבי מאיר, פיו כפי וידו כיד". "עם זאת, הוא היה מאוד ירא הוראה, ולא אהב שאומרים פסקים בשמו. את התשובות שהוא כתב בשו"ת שלו כמובן שהוא כן כתב כדי להורות הוראה לרבים, אבל כשהיו מפיצים תשובות שענה לשואלים בעל פה וכדו', והפכו אותם ל'פסקים' משמו, הוא מאוד לא אהב את זה והיה שואל בתרעומת: "למה אומרים דברים בשמי". פעם שמעתי אותו אומר: "נכון שזאת הדעה שלי בעניין זה, אבל למה צריך לפרסם זאת בשמי???"

"אגב, אני עצמי אגרתי אצלי מאות תשובות ופסקים ששמעתי מפיו, הן בשיעורים שהייתי לומד אתו והייתי שומע ממנו הכרעות של הלכה למעשה, הן בשיעורים שהיה מוסר לרבים והייתי יושב שם ומקשיב ורושם הלכה למעשה מתוכם, והן כשבאו לשאול אותו שאלות ולפעמים הייתי במקום והייתי שומע, מאוד השתדלתי לכתוב את הכל סמוך לשמיעת הדברים. כמו כן היתה לי קביעות לבוא אצלו אחת למספר שבועות, כשכבר גרתי בבית שמש, והייתי מגיע לפניו עם רשימה של שאלות ורושם מפיו את התשובות, הן שאלות שהתעוררו לי עצמי במהלך הלימוד ובבית וכדו', והן שאלות שחברים ושכנים שידעו שאני נכדו של אחד מגדולי הפוסקים בדור, היו מבקשים ממני שאשאל בשמם. ואכן יש בידי אוצר גדול של פסקים ותשובות אבל נמנעתי מלפרסם את זה, כי כאמור הוא עצמו לא רצה שיפרסמו משמו דברים שהוא לא כתב אותם בעצמו בספרו.

"עם זאת, ברבות השנים אירע שכל מיני פסקים שפסק פה ושם התגלגלו מפה לאוזן ואף עברו שינויים, ויש כל מיני עניינים שנוהגים היום במקומות שונים על סמך פסיקותיו של הגר"מ ברנסדורפר זיע"א, אבל הוא לא אמר זאת מעולם ולא פסק כך, ומאחר ורובו השיבושים נועצתי בכמה גדולי תורה ובבני המשפחה, ואנחנו עובדים על חיבור נרחב שייקרא בעז"ה 'פסקי בשם', שבו יופיעו רק פסקים מבוררים משמו, אלו שרשמתי בעצמי ועליהם נוספו עוד פסקים שהוצאנו תוך השו"ת, וכן מבני משפחה אחרים ששמעו ורשמו דברים סמוך לשמיעתם, ובעז"ה אנו מקווים שהספר הזה יתקן את המעוות ויסייע לכל מאן דבעי לדעת מה היתה דעתו בהלכה בעניינים השונים".

"כמותו פוסקים בשמים"

"מאחר והתכנסנו לשיחה הזאת לרגל תחילת לימוד המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה', והיות שזכיתי בעצמי להיות מגיד שיעור לפי סדר לימוד זה", אומר הנכד רבי מרדכי דוד, "אני רוצה לסיים את דברי בהצגת נקודת ההשקפה של הסבא זיע"א, על לימוד המשנה ברורה וחשיבות הפסקים שלו.

"הסבא היה אומר שהמשנה ברורה הוא הפוסק האחרון, והוסיף שגם בשמים פוסקים כמותו, כי בכל תקופה יש את הפוסק המרכזי שמקבל את הכח משמים לפסוק והלכה כמותו, ובתקופה שלנו זה המשנה ברורה, כפי שרואים שאכן התקבלו פסקיו בכל תפוצות ישראל.

"זה כעין מה שאומרים משו של החזון איש שכל פסקי המשנה ברורה

והאחים שלו, היו צריכים לשכב במשך שעות במיטה, כשהם מכוסים בשמיכה, בזמן שהיא היתה מכבסת להם את הבגדים לכבוד שבת. לא היו להם בגדים ללבוש בזמן שהיא היתה מכבסת את הבגד היחיד שהיה לגופם.

"אז נכון שהחיים היו יותר פשוטים, אבל היה מחסור. אומנם לחם יבש אף פעם לא חסר בביתם, כך סבתא מספרת, אבל גם לא היתה הרווחה גדולה.

"בבית שלהם תמיד היו עושים שיפוצים. למה? כי העבודה היתה מתקדמת לפי הכסף שהיה להם בכיס. אם הצליחו לחסוך כמה שקלים, היו קוראים לבעל מלאכה שיעשה כיוור חדש. בחודש הבא חסכו עוד קצת והיו מתקינים ברז, אחרי חודשיים עשו שורה של קרמיקה ואחרי חודשיים נוספים עשו עוד שתי שורות... חיו לפי ההכנסות, ואם לא היו הכנסות - לא קנו כלום.

"פעם אחת הרבנית היתה חייבת לקנות בגד חדש לאיזו שמחה משפחתית, ולאחר בדיקה התברר לה שהבגד הזה יעלה חמישים לירות. בבית לא היה כסף, אבל כשהסבא שמע על כך הוא אמר לה שתזמין את הבגד אצל התופרת, ובעז"ה עד שהבגד המוכן הוא מקווה שכבר ייכנס קצת כסף.

"אבל הסבתא טענה שזה לא נכון להזמין בגד לפני שיש מספיק כסף כדי לכסות את העלות שלו. סבא שמע את טענתה ואמר לה: "אם את מאמינה באמונה שלמה, את אכן יכולה להמתין הכסף כבר יגיע בהקדם ויהיה בידיך עוד לפני שתזמיני את הבגד".

"באותו היום הגיע דוד שלהם לבקר, ובאורח פלא הוציא מכיסו שטר של 50 לירות ונתן להם את הסכום המדויק שאותו היתה הסבתא צריכה כדי להזמין בגד...".

"ברייטע פלייצעס"

"דרכו של הסבא היתה שהוא לא דיבר על עצמו", ממשיך הנכד לספר. "כשהוא למד הוראה ועמד להתמנות כמורה צדק וכדיין, הוא לא סיפר על כך בבית בכלל. רק אחרי שנבחן וקביל היתר הוראה הוא אמר לרבנית שהיום הוא קיבל סמיכה וכדו', אבל זה לא היה נושא בבית קודם לכן כמה הוא לומד וכמה הוא מתקדם ומתי הוא כבר עתיד לקבל את הסמיכה וכו'. גם כשהיה משלם כספים משמעותיים לצדקה וכדו', זה לא היה נושא, הוא לא סיפר על זה.

"אבל למרות שהוא היה מאוד מצטנע ולא עשה מעצמו עניין, הסובבים אותו הכירו בגדולתו, ובעל כורחו הוא עלה והתעלה, והיתה לו השפעה ציבורית רחבה מאוד. הוא היה זה שייסד את המושג הזה של שיעורי טהרה בימי השובבי"ם למשל, וכל אלפי שיעורי הטהרה הנמסרים בימי השובבי"ם בכל תפוצות ישראל, נמסרים מכוחו.

"פעם הגיעה איזו שאלה הלכתית חמורה מאוד שנגעה בדיני נפשות, למרן הגאב"ד בעל ה'מנחת יצחק'. הגאב"ד פסק בעניין אבל אמר לשואל שיפנה גם לרבי מאיר ברנדורפר ויקבל ממנו הסכמה על אותו פסק, והוא הסביר את דבריו ואמר ש"רבי מאיר האט ברייטע פלייצעס (כתפיים רחבות), הוא מזכה הרבים גדול, וגם בעל מופת...".

"ואכן בספרו 'קנה בשם' אפשר לראות שרבות מהשאלות שעליהן

אני חושב שכעת, בתחילת מחזור חדש, מתלהט הוא, כשקולו מתגבר, כשרבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו למהפכה האדירה של לימוד וידיעת הלכה במסגרת סדר ה'דף היומי בהלכה', זה הזמן בו כל יהודי מחויב לומר ולהכריז לעצמו; גם אני יכול! גם אני יכול! אני אלמד ואהיה עקבי, אני אשנן ואחזור, ואזכה בעוד כשבע שנים לסיים את המחזור השלישי יחד עם רבבות אלפי ישראל בארץ ישראל ובכל רחבי תבל

שאלון נבחני ה'דף היומי בהלכה' לרגל התחלת המחזור השלישי-אדר תשפ"ב

הרה"ח אלחנן קרביץ שליט"א

הרה"ח אהרן כהן

הפעמונים מצלצלים כבר בעוז. רכבת ה'דף היומי בהלכה' יוצאת לדרך. רבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו והתחדשו בלימוד הלכה במחזור החדש ב'דף היומי בהלכה'. שיעורים מתחדשים ומתעבים, מאות שיעורים הולכים ונפתחים, לצד רבבות אלפי יהודים ההולכים ומתכוננים לזכות גם הם להיות מהמאושרים בעם הזוכים ללמוד להבחן בכל חודש ובעיקר לזכות לזכור ולדעת את המעשה אשר יעשון.

אווירת ההתחדשות בולטת וניכרת בכל עבר ופינה. כאן תולים מודעות המבשרות על פתיחת שיעור חדש, שם תלוי מודעה עם התארגנות לפתיחת עוד מוקד מבחן חודשי, כשספרי ה'משנה ברורה' הפרוסים ונראים על השולחנות בבתי הכנסיות ובתי המדרשות, מראים ומספרים בלא מילים שההתלהבות הציבורית סוחפת אחריה רבים וטובים כשכולם מנצלים את ההזדמנות הייחודית לזכות להיות מבני העולם הבא, ולא פחות מכך, לזכות כבר כאן בעולם הזה לחיות כיהודי על פי התורה וההלכה.

כהמשך לזה פנינו גם השבוע לאחד שזכה להשתתף במבחנים החודשים מחילת המחזור הקודם בלא דילוג או ויתור על (כמעט) אחד מהם, הלא הוא הרה"ג אלחנן קרביץ שליט"א מחשובי אברכי כולל 'שערי לימוד' באחוזת ברכפלד.

מתי הצטרפת ללימוד הדף היומי בהלכה, ומה גרם לך? מתחילים אנו שיחתנו.

אני חושב, מהרהר ומעביר הוא בקול את תשובתו המוחלטת; כל בן תורה וכל יהודי רוצה לדעת טוב את ההלכה למעשה. הרי, כל אחד רוצה לדעת איך וכיצד להתנהג כהלכה. אלא, שעומס טרדות החיים גוזלים מאתנו גם את הדברים הטובים שאנחנו רוצים, וכאשר אתה עושה לעצמך 'מחייב', זה נותן לך כוח לעמוד בקביעות מול טרדות כאלה ואחרות.

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?
אני משתדל מאוד ללמוד בכל יום ההלכה, אך בכל מקרה, אני מתאמץ מאוד שלפחות בכל שבוע לגמור את ההספק השבועי היינו

5 עמודי ה'משנה ברורה'. כי אחרת, באם לא מתקדמים בכל שבוע כפי הסדר, ורק מתחילים 'להריץ' את כל החומר בסוף החודש, אין בכך תועלת לידיעת הדברים וזכירתם.

מה הוא ההרגשה לשבת מול המבחן ולראות שאה שולט בחומר החודשי? מבקשים אנו לשמוע לתועלת אלפי הלומדים המתכננים להצטרף למסגרת המבחנים.

אין ספק כלל וכלל. שכאשר אתה יושב במבחן ורואה שאתה יודע, אתה מרגיש סיפוק עם עצמך. ובעצם. נשמע הוא מאושר. אני חושב שזה לא רק סיפוק שהצלחת, כמישהו שהחליט שלומד משהו ועמד עקבי בהחלטתו. אלא זה בעצם אושר-פנימי שהצלחת לעשות את תפקידך בעולם. וזה בהחלט הרבה יותר. זה משהו הרבה יותר מרומם. הרבה יותר מאושר.

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וזיטיק?
הנקודה הראשונה, כאמור הוא, לא לחכות לסוף החודש. אלא ללמוד כסדר המתוכנן והמפורסם של ה'דף היומי בהלכה' דהיינו עמוד 'משנה ברורה' לצד עמוד ה'ביאורים ומוספים' בכל יום, ובששי-שבת להוסיף ולחזור על החומר השבועי. וכך הלימוד נכנס הייטב לראש ולא לדחות את הלימודים לרגע האחרון.

ההתלהבות הציבורית סוחפת אחריה רבים וטובים כשכולם מנצלים את ההזדמנות הייחודית לזכות להיות מבני העולם הבא, ולא פחות מכך, לזכות כבר כאן בעולם הזה לחיות כיהודי על פי התורה וההלכה

הדת הוא שכל אחד 'מחויב' לדעת את ההלכה. זה לא חסידות, וזה לא חומרא, זה אלף בית של היהדות. אלף בית של בן תורה לכל הפחות לדעת את ה'משנה ברורה'. וכאשר אתה מבין שאתה חייב - אתה כבר תמצא את הזמן לעשות את זה. בהמשך, תרגיש סיפוק אדיר שעשית את חובתך - כלפי בוראך, וכלפי עצמך, וכמובן כלפי כל הבית שאתה מגדל.

אני חושב שכעת, בתחילת מחזור חדש, מתלהט הוא, כשקולו מתגבר, כשרבבות אלפי יהודים כבר הצטרפו למהפכה האדירה של לימוד וידיעת הלכה במסגרת סדר ה'דף היומי בהלכה', זה הזמן בו כל יהודי מחויב לומר ולהכריז לעצמו; גם אני יכול! גם אני יכול! אני אלמד ואהיה עקבי, אני אשנן ואחזור, ואזכה בעוד כשבעה שנים לסיים את המחזור השלישי יחד עם רבבות אלפי ישראל בארץ ישראל ובכל רחבי תבל.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הנקודה השניה היא החזרה. להשקיע בכל שבוע ובסוף החודש לחזור על כל הלימוד ב'משנה ברורה'. אשית, מוסיף הוא ומציין, אחרי שאני מסיים ללמוד ולהבין הייטב את לימוד ה'משנה ברורה'. אזי, ממש לפני המבחן אני מסתייע בספר 'משיב כהלכה' שחיבר אבי מורי הרה"ג רבי נחום קרביץ שליט"א, המבוסס אכן בצורה של שאלה ותשובה, אך כל התשובות הם לשונו המדויק של המשנה ברורה, כך שכאשר אני קורא את הדברים, זה ממש חזרה מדויקת על המשנה ברורה, שהרי זה העתק של לשון המשנה ברורה, ביאור הלכה, וזה בפירוש מאוד עוזר לי.

הנקודה השלישית. לא להסתכל על תוצאות המבחן כבדיקה כמה אתה יודע. רק אפילו באם לא הצלחת ונכשלת, תיקח גם בחשבון שלפעמים זה דקה של עייפות בשעת המבחן, או לפעמים וזה גם קורה, זה בסך הכל טעות ברישום, שרצית לציין תשובה א' ובטעות ציינת ג'. אבל אל תתייאש, תמשיך עוד חודש ועוד חודש, כי העקביות סוד ההצלחה בחיים.

זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

האמת, וזה נקודה שכדאי לדעת מיד עם ההצטרפות ללימוד ולמסגרת המבחנים. מדובר בהשקעה רצינית. בראש, כל חודש השקעה עקבית בלימוד לצד השינון והחזרות. כאחד שדי עסוק, אני יכול להעיד. אתה מחויב להכריח את עצמך להשקיע ולהתקדם בקצב הלימוד; להרחיק את כל המפריעים, ולהיות מרוכז בלימוד. כי אתה רוצה לדעת.

וכמובן. מוסיף הוא ומדגיש; אין כזה דבר לוותר על מבחן. זה המסגרת האישית שלי להצלחה. ואכן בסייעתא דשמיא זכיתי והשתתפתי בכל המבחנים; באש ובמים, אפילו מתוך חולי וכדומה. כאשר, בזמנים שידעתי שלא אוכל לעשות את המבחן בכולל ביום חמישי, אז זכרתי והשתתפתי במבחן ביום שישי. העיקר להשתתף בעקביות. למעט מבחן אחד שהייתי ממש מרותק למיטה, ולא הצלחתי לקום ולעשותו.

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

לפני הכל ואחרי הכל. מבקש הוא להבהיר. יסוד היסודות ועיקרי

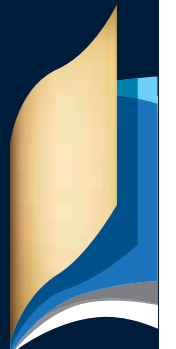

**הצטרף עכשיו
גם אתה**

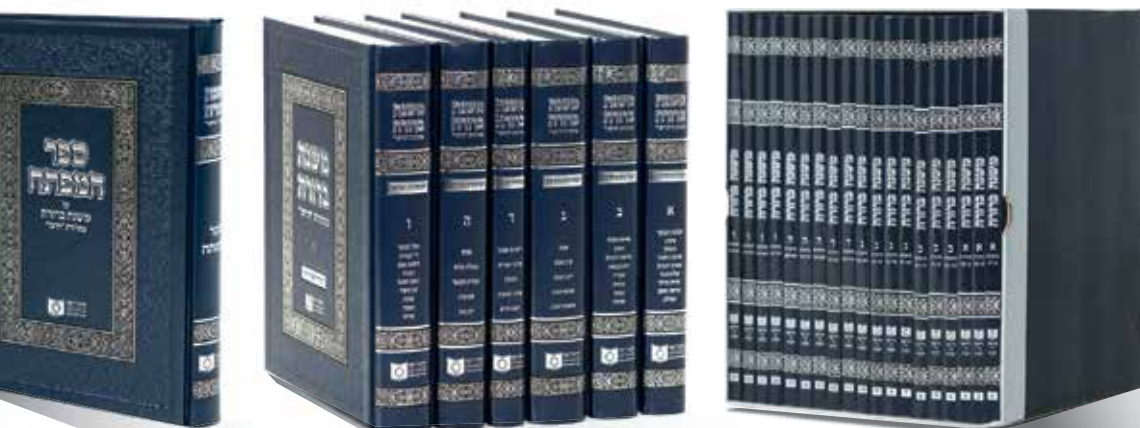
להצטרפות מוקד 'דרשו'
02-5609000

**המוני בית ישראל
בכל העולם היהודי
התחילו בלימוד
המשנה ברורה
במסגרת הדף
היומי בהלכה**

**דף
היומי
בהלכה**

ימים אחרונים למבצע הגדול

3

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 432 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

2

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

1

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'לקראת שבת'
'ספר המפתח' על
המשנ"ב

להשתתפות במבצע הגדול מוקד 'דרשו' 00

לכבוד תחילת המחזור החדש ב'דף היומי בהלכה'

ימים אחרונים למבצעי המתנות של 'דרשו'
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

תרום 30 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 480 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
מועד לדוד' במהדורה חדשה!
חמשיה חומשי תורה'
ספר המפתח' על המשנ' ב'

ניתן להזמין גם בבתי כנסת בעמדות
נדריים פלוס תהת השם 'דרשו'

02-560900

'אני כ"כ שמחה שאין לכם ילדים... זכיתי לשכנים טובים כמותכם, תמיד יש לך זמן בשבילי אינך עסוקה וטרודה, ויש לך זמן מספיק עבורי, אני מתפללת שלש פעמים ביום הלוואי שכך תמשיכו הלאה...'

הסופר התורני ואיש הציבור הרב טוביה פריינד, עם צרור סיפורים ששמע מפיהם של גדולי ישראל

וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֵהָל עַל הַמִּשְׁכָּן (שמות מ', י"ט)

ידוע מה שאמרו צדיקי הדורות שכל בית יהודי הוא בבחינת משכן, וכל הנהגות הבית יכולות להיחשב כעבודת הקודש, וכדרך שנאמר 'בכל דרכך דעהו', וכמו שאמרו חז"ל "וכל מעשיך יהיו לשם שמים". והנה צריך כל בית יהודי שיהיה לו מכסה ומגן מפני ההיזקים חלילה, ורצה הקב"ה לזכות את ישראל ולהגן עליהם מכל צרה וצוקה, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות לשמור אותם מן המזיקים, כמצוות מזוזה ומצוות מעקה ושאר מצוות שמשמרות את הבית ואת הדרים בו מכל רע.

ובעניין זה שמענו מעשה מופלא מפיו של הרה"ג ר' טוביה פריינד, מחבר ספרי 'שלמי המועדים' ו'שלמי ברכה' ועוד, איש סופר מהיר המכהן גם בשלל תפקידים ציבוריים, כסגן ראש העיר מודיעין עילית ועוד, ושמענו מפיו את המעשה אשר לדבריו משמש לו כאבן דרך בעוסקו במלאכת הקודש כחבר הנהלה בשתי קופות צדקה המעניקות תמיכה לאלמנות ויתומים רח"ל.

כשזכיתי להתקבל לשיחה מיוחדת עם הגאב"ד לונדון הגאון רבי אפרים פאדווא שליט"א, מספר הרב פריינד, "נכח שם נאמן ביתו הרה"ח רבי אהרן ראנד שליט"א, אשר זכה לשמש בקודש גם אצל אביו הגאב"ד הגאון רבי חנוך העניך פאדווא צוק"ל. והעלה סיפור מופלא שקרא לפני שנים רבות, הוא זוכר את פרטי המקרה, וכך הוה:

"יהודי שהיה ממקורביו של הגאב"ד רבי חנוך העניך זצ"ל - [הוא נוקט בשמו של אותו יהודי, בעת שהותנו בלונדון פגשנו את בעל העובדה ואף זכינו לשאול ולברר אצלו את אמיתות הדברים ופרטי הסיפור, מה הייתה הפתעתנו כי לא החסרנו אפילו פרט אחד. ט.פ.] - נישא, ולאחר נישואיו עבר להתגורר בדירה נאה ומכובדת. בסמוך לדירתו התגוררה אלמנה שבורת לב וקשת רוח, שכמעט ולא היו לה קרובים וכך ישבה בביתה לבדה גלמודה ושבורה, השכנים החדשים הזוג הצעיר שבאו להתגורר בשכנותה החלו להתעניין בשלמה של האלמנה, חיזקו את רוח ואימצו את נפשה, נוות ביתו הגיעה לביתה לאחר צהריים, עת שבעלה הלך לכולל להגות על התורה ועבודה, בכדי לשוחח עם האלמנה הגלמודה. בערב שבת כשאפתה חלות לכבוד שבת קודש, שלחה שתי חלות לשכנתה האלמנה, לאחר הדלקת הנרות בעת שבעלה הלך לבית הכנסת שוב הגיעה נוות

ביתו לבית האלמנה לבלות עמה ולשוחח עמה, כך חיזקה את נפשה יום אחרי יום, שבוע אחרי שבוע.

"עברו חמש שנים והזוג הצעיר לא נושעו בזש"ק, הם הרבו בתפילות וברכות, בפעולות חסד, סגולות ומעשים טובים, אך רחוקה ישועתם. פעם, באחת הביקורים של האשה בבית האלמנה, מרוב שמחה שבאה לבקרה, שחה האלמנה את אשר לבה, וכך התבטאה הגלמודה המסכנה: 'אני כ"כ שמחה שזכיתי לשכנים טובים כמותכם, רגועים ושלווים, ללא ילדים, שעושים רעש, כך גם שתמיד יש לך זמן בשבילי אינך עסוקה וטרודה, ויש לך זמן מספיק עבורי, אני מתפללת שלש פעמים ביום הלוואי שכך תמשיכו הלאה...' צמרמורת אחזה באשה למשמע דבריה של האלמנה, ובהגיעה הביתה סיפרה לבעלה את אשר שחה ומה תפילתה ומשאלת לבה. היא קבעה חד משמעית כי חפצה לעבור לדירה אחרת. ואיננה מוכנה להתגורר יותר במקום זה. "בעלה, שלא התייחס לעניין ברצינות, לא שעה לדברי זוגתו והמשיך בסדר יומו, ברם היא לא נתנה לו מנוח, ודרשה לעבור לדירה אחרת. בלית ברירה הציע לה כי ילך לרב לשאול את דעתו, האם צריכים להתייחס לדבריה של האלמנה המסכנה והגלמודה?

"בבואו אל הרב הגאב"ד זצ"ל להציג את שאלתו בינו לבין אשתו, תיכף בשמעו את הדברים, פסק ואמר לו: 'הרגע אתה הולך לחפש דירה אחרת הרי זה מקרא מפורש בתורה "והיה כי תצעק אלי ושמעתי כי חנון אני", אינך מאמין במה שכתוב בתורה? הרי הקב"ה שומע אל תפילתה ולכן אם חפץ אתה בבנים עליך לחפש ולעבור

לדירה אחרת תיכף ומיד.

"האברך נבהל לרגע, הוא לא חשב שהדברים הם עד כדי כך, הרב שהרגיש על פניו קרא לעומתו ואמר לו: 'פנה למתווך ותבוא עוד היום להודיע לי היכן יש עבורך דירה אחרת'.

"האברך עשה כמצוות הרב זצ"ל, וכבר אחרי הצהריים עלה שוב אל בית הרב להודיע לו על דירה שמצא עבורו המתווך ברחוב פלוני מספר פלוני... הרב התעניין האם הדירה טובה והכל בסדר? איזה כיוונים? וכו', משענה בחיוב, בירכו בחום ואהבה: 'יה"ר שתפקד בישועה בקרוב, ותזכה לראות בנים ובני בנים, משנה מקום משנה מזל'. כעבור שנה מעת שעברו לדירה חדשה נושעו בזש"ק.

"מששמענו את הסיפור המופלא ציינתי כי זהו ממש מופת... מספר לנו הרב פריינד.

"השיב גאב"ד לונדון הגאון רבי אפרים פאדווא שליט"א ואמר לי: 'ה'מופת' הוא המשכו של הסיפור, שאבא זצ"ל לקח את אותה אלמנה תחת חסותו דאג לכל צרכה ומחסורה, הוא ביקש מנו"ב, הלו היא אימי הרבנית שתארגן עבורה אשה אחרת במקום שכנתה שתבא אליה בקביעות אל ביתה, לספר עמה ולדרוש בשלומה, וכך מבלי לפגוע בכבודה ובזכויותיה של האלמנה, הורה וייעץ לאברך את הדרך שיעשה. הוא ראה את הדברים כפי שכתוב בתורה ולמד את הדברים כפשוטם".

בהקשר זה של חשוכי בנים אשר זכו לבסוף לפרי בטן מספר הרב פריינד מעשה נפלא שאירע עם הולדת הוריו, אביו ואמו שיחיו, וכך היה המעשה:

"מורי-זקני הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, לא זכה להיפקד בזש"ק במשך זמן רב אחר נישואיו, וכעבור שנים נולדו לו שתי בנות. שנה אחת עלה לשפוף את צקון לחשו על קברו של בעל האוה"ח הק'. בעודו עומד ומתפלל על הציון הקדוש קיבל על עצמו, שבאם יושיעו השי"ת בבן זכר יקרא שמו 'חיים' כשמו של ה'אור החיים' הק'. לאחר 'קבלה' זו היתה לו תחושה והרגשה ששעה זו היתה שעת רצון ותפילתו נתקבלה ברחמים לפני שוכן מרומים. וכעבור זמן זכה להיפקד בבן זכר.

"ברם, מספר שבועות לפני לידת הבן, נסתלק בפתאומיות זקני הגה"ח רבי דוד אריה בריזל זצ"ל, ונתעורר אצלו צל של ספק, שמא עדיף לקרוא את שם בנו הנולד 'חיים דוד אריה', מאידך גם קבלתו על הציון הקדוש של ה'אור החיים' הק' כמובן לא נשכחה ממנו, וחשש מאוד להפר קבלתו אפילו למחצה שליש ורביע. גמר אפוא רבי נטע בלבו להיכנס לקודש פנימה לפני הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, (היה זה שלושה שבועות קודם הסתלקותו) שיכריע בשאלה זו. [במאמר המוסגר נציין, שמאז עלה הרה"ק בבעלזא להתישב בארץ, נהג שלא לומר תחנון בט"ו בתמוז יומא דהילולא של האוה"ח הק', באמרו כי 'האור החיים הקדוש היה מרא דארעא קדישא'.

"כשאך שמע הרה"ק מהר"א מבעלזא את שאלתו של רבי נטע, נתלבש בחיל ורעדה ואמר: "דער אור החיים הקדוש איז גיווען א

מלאך! ("האור החיים הקדוש היה מלאך") דער אור החיים הקדוש איז גיווען א מלאך! ואין מצרפים מלאך עם אדם בחדא מחתא!... ונקרא שמו בישראל 'חיים' בלבד.

מעניין שבדיוק שבאותה תקופה, בו הבטיח רבי נטע על ציונו הק' של בעל האוה"ח להעניק את השם 'חיים' כשייפקד בבן זכר, היה יהודי חשוב אחר בירושלים, שמו היה הגה"צ רבי פנחס ליברמן זצ"ל, (שחיבר את הפירוש הנודע 'לב טוב' על הספר 'חובת הלבבות' ו'טוב ירושלים' על הרמב"ן ועוד). גם הוא השתוקק לבן זכר נוסף, לאחר שנולד לו בן יחיד בשם 'שמעון', כהבטחה על ציונו הקדוש של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע שיקרא לילד בשמו. וכשמע על הבטחת ידידו רבי נטע, הבטיח גם הוא, שאם יולד לו בן נוסף יקראהו על שמו של ה'אור החיים' הק'.

"ואכן, באותה שנה בה נולד לרבי נטע הבן 'חיים', נולד למורי-זקני רבי פנחס ליברמן תאומים בן ובת, לבן קרא 'חיים' על שמו של הצדיק, ולבת קרא 'חיה אסתר'. - - - לימים נשא אבי מורי רבי חיים פריינד לאשה את אמי מורתי מרת חיה ליברמן, כך יצא שאכן נתקיימה בקשתו של רבי פנחס במלואה ושני התאומים נתקשרו בשם ה'אור החיים' הקדוש ויהי הדבר לפלא.

מעניין לציין שתקופה קצרה לאחר מכן נגיע יהודי אל הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע, ואמר שנולד לו בן בט"ו תמוז, יומא דהילולא של האור החיים הקדוש, והברית תתקיים ברצות ה' ביום כ"ב תמוז, יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, ובה לשאול את האם יכול לצרף את שני השמות, 'חיים שלמה', תוך שמספר לו את הסיפור שהיה לזקני רבי נטע פריינד עם הרה"ק מהר"א מבעלזא, שהתבטא: 'שאור החיים הקדוש היה מלאך! ואין מצרפים מלאך עם אדם בחדא מחתא', ענה לו הרה"ק מסקווירא: 'האור החיים הקדוש היה מלאך, והקדוש רבי שלמה קארלינער היה מלאך, תוכל לצרף את שני השמות ולקרא לרך הנימול 'חיים שלמה'. זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

את השיחה עם הרב פריינד שליט"א אנו עורכים לרגל הדפסת ספרו 'שלמי מועד', שראה אור באחרונה, ועל כן אנו מבקשים ממנו לשמוע גם עובדה או שניים אודות רבן של כל בני הגולה הגרש"ז אויערבך זי"ע, אשר ספרי ה'שלמי' עוסקים בתורתו, והרב פריינד מחזיק עצמו כתלמיד שלו, אף שלא למד תורה מפייה בחייו, כפי שהובא המעשה הנפלא שסיפר בחלקה הראשון של השיחה, שראה אור לפני שבועות אחדים, במעשה הביקור של הרב פריינד בביתו נאווה קודש של מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זי"ע.

בהקשר זה מספר הרב פריינד: "בספרנו 'שלמי שבת' בסוף הספר, פרק כ"א, הבאנו מהקונטרס 'זכות נשים צדקניות', שרבינו הגאון רבי שלמה שלמן אויערבאך זצוק"ל היה אומר להורים רבים שבאו להתיעץ עמו בחינוך הבנים, כי אחד הדברים היסודיים בענין זה, הוא תפילות ובקשות מבורא עולם שיזכה אותם בהצלחת חינוך הבנים, ואחד מהזמנים הטובים לכך, הוא התחינה של האידישע

עוד מספר הרב פריינד מה ששמע מפיו של הגאון רבי אביגדור
 נבנצל שליט"א: "רבינו היה גם מבין בתוכנת הנפש של אדם. פעם
 בסעודת פורים, נכנס קרוב משפחה שלו, והביא לו משלוח מנות,
 רבינו כיבדו ושימחו. משפנה לצאת, אמר לרבינו, כי בתו המבוגרת
 נמצאת בחוץ ומבקשת ברכה מרבינו. קם רבינו ופנה לצאת, משיצא
 אליה רבינו שחה בפניו את מר לבה, ותוך כדי דיבור החלה לבכות...
 רבינו הרגיעה, במילים חמות, באומרו כי בפורים הישועה תבוא
 משמחה ולא מתוך שברון ועצבות. משנרגעה התנצל קרובו של
 רבינו שהוצרך לצאת החוצה אל בתו באמצע סעודת פורים, הגיב
 רבינו ואמר לו: 'מה רצית שכל הבכייה יהיה בפני כל הנוכחים?!...'
 "עוד הבאנו בספר 'שלמי שמחה' פרק קי"א: אירע פעם, שרבינו
 הגרש"ז אויערבך היסב באיזו שמחה שהשתתפו שם תלמידי
 חכמים וקהל רב, ואחד הרבנים פצח בשירה באופן שעורר גיחוך
 עד שלא יכלו כל המסובים לכבוש צחוקם הגדול, ואילו רבינו ישב
 יחידי בין כולם בכבוד ראש ולא ניכר על פניו מאומה עד שהלה סיים
 את שירתו. לפליאת המסובים אח"כ על גבורת כוחו, השיב בחרדה,
 "הרי הלבנת פנים היא".

"כמו כן מסופר כי פעם באמצע השיעור, אחד התלמידים מבני חו"ל
 התחיל לשאול קושיא, והיות והיה לו קשה להתבטא כראוי בלשון
 הקודש, הוא שאל באידיש. הבחורים התלחשו ביניהם והבחור
 התבייש. ראש הישיבה בחכמת לבו הגיב בקול "ישנם הרבה מבני
 השיעור המתגוררים פה באה"ק, ואעפ"כ לא יודעים לדבר עברית
 כראוי..."
 "בחור שדיבורו היה משונה קצת, ומעורר צחוק, ניגש פעם אל ראש
 הישיבה והתלונן כי בחורים לועגים לו. ראש הישיבה קרא לבחורים
 והעמיד אותם על חומרת הדבר. הם התנצלו כי היה זה בלתי אפשרי
 להתאפק. "היה לכם להחנק" קרא מרן זצ"ל בפניהם, "הרי אמרו
 חז"ל מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

**"האברך נבהל לרגע, הוא לא
 חשב שהדברים הם עד כדי כך,
 הרב שהרגיש על פניו קרא
 לעומתו ואמר לו: 'פנה למתווך
 ותבוא עוד היום להודיע לי
 היכן יש עבורך דירה אחרת'**

מאמע (האמא היהודייה) בשעת הדלקת הנרות בבקשת 'זוכינו
 לגדל בנים ובנים העוסקים בתורה ובמצוות' וכו'.
 "וסיפר רבינו הגרש"ז כמה פעמים, על בכיותיה של אמו הצדקנית
 מרת צביה ע"ה בגידול בנים תלמידי חכמים.
 "פעם הגיעו נושים ובעלי חוב לקחת משכון בעד תשלום דמי
 החובות שנאלצו ליטול כדי פרנסתם בצמצום. בבית כבר לא היה
 כמעט דבר, אמא הביאה את כל תכשיטיה וכלי הכסף המעטים
 שהיו ברשותה, אם כי הנושים ובעלי החוב לא נסתפקו בכך אלא
 נכנסו לביתם ולקחו את ספרי הקודש הלא מעטים שהיו בבית, היו
 אלו הספרים שבהם למד אביו הגאון הגדול רבי חיים לייב, עם בניו.
 או אז פרצה אמו בבכי, ואמרה בתפילתה: 'רבש"ע, על הכל אני
 מוכנה לוותר ואין לי צורך בכלים שיקלו עלי בחיי, אבל את ספרי
 הקודש, אלו שבעלי הגדול לומד עמהם עם בניו, ומגדל בכך את בניו
 בדרך העלייה, על זה אינני יכולה לוותר בשום אופן', ופנתה בדמעות
 שליש לרבש"ע שסייע לה... אותן דמעות רותחות, שיצאו מלבה
 של האם המסורה, הראו יותר מכל, על הערכתה הגדולה ללימוד
 תורה, והם שהחדירו בלב בניה אהבת תורה שאינה יודעת גבול".

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

היו לנו 12 שיעורים ב'דף היומי בהלכה' לפני תקופת הקורונה, אבל ההגבלות הקשוחות פה בבלגיה גרמו לשיעורים רבים להתפרק, ועכשיו כשהוסרו ההגבלות חידשנו את הפעילות ביתר שאת, והוספנו עוד הרבה שיעורים"

הרב אברהם קנופולר, נציג 'דרשו' בבלגיה, מספר על השיעור המיוחד שהקימו היהלומנים בבורסה המפורסמת של אנטוורפן

מעמד סיום הדף היומי בהלכה באנטוורפן

מאת אליעזר (לייזר) רוט

מאות רבות של שיעורי 'דף היומי בהלכה' נפתחו עם תחילת המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה'. חלקם מתקיימים בבתי מדרש, בישיבות, ובבתי כנסת ברחבי הארץ והעולם.

חלק מהשיעורים מתקיימים במקומות מפתיעים למדי, בעבר דיווחו על שיעור שמתקיים בסניף דואר, שיעור אחד במכון כושר, ויש במשרדים ובמפעלים.

אחד השיעורים המעניינים שנפתחו כעת, עם תחילת המחזור השלישי הוא שיעור 'הדף היומי בהלכה' שנמסר מדי יום בבורסה היהלומנים המפורסמת של אנטוורפן שבבלגיה, שם קיימת הקהילה היהודית העתיקה ביותר באירופה, ואולי גם בעולם כולו.

אחראי 'דרשו' בבלגיה, הרה"ג ר' אברהם קנופולר מספר את סיפורו של השיעור המעניין:

"זה התחיל בבית המדרש 'בית יעקב' פה באנטוורפן", הוא מספר, "אני עצמי מתפלל בבית המדרש הזה, ואף משמש בו כגבאי. עם תחילת לימוד 'הדף היומי בהלכה' במחזור השלישי פנה אלי הגבאי הראשי הרב שלמה דאום, ובפיו טענה ניצחת: אתה מנהל את 'דרשו' בכל אנטוורפן", הוא אמר לי, "הקמת פה שיעורים 14 שיעורים בעיר שיש בה בסך הכל 30 בתי מדרש, ובבית הכנסת שלנו שבו אתה מתפלל וגם משמש כגבאי לא פתחת עדיין שיעור? הייתכן כדבר הזה?"

"הדברים חדרו ללבי", מספר הרב קנופולר, "והחלטתי שאני נרתם לעניין, אבל בעודי מתחיל להיערך לכך, הרב דאום כבר הקדים אותי והחל לבדוק עם כל המתפללים מה השעה המתאימה להם. לבסוף הוא הגיע למסקנה שכנראה יהיה צורך להתפצל לשתי קבוצות כי קשה למצוא זמן שמתאים לכולם, ואז עלה רעיון נפלא בראשו, הרי חלק גדול מבעלי הבתים שמתפללים בבית הכנסת שלנו, הם יהלומנים. גם הרב דאום עצמו יהלומן, הם כולם עובדים בבורסה היהלומנים של אנטוורפן, ובבורסה יש גם בית כנסת מקומי, לנוכח מספר היהודים הגבוה העובד שם, אם כן, למה שלא יהיה שיעור 'דף היומי בהלכה' בבורסה עצמה, במקום שבו כולם עובדים?"

"לא זו אף זו, הוא פנה לאחד ממתפללי בית המדרש שלנו 'בית יעקב', שמסר עד כה שיעור 'דף היומי בהלכה' בבית המדרש אלכסנדר, ושאל למה שלא יבוא למסור שיעור גם למתפללי 'בית יעקב', וכך אכן מגיע המגיד שיעור הת"ח לבורסה כל יום למסור את

השיעור והיהלומנים באים לשמוע את השיעור".
הקמתו של השיעור החדש היא תוצאה ישירה מהתעמולה שנעשתה עם סיום המחזור השני והסיום המרשים שארגן הרב קנופולר באנטוורפן.

"בגלל הגבלות הקורונה שהיו קיימו פה עד לא מכבר, לא יכולנו לתכנן אירוע ענק ומכובד כפי שהיה ראוי לעשות", הוא מספר, "נאלצנו לארגן אירוע מצומצם יותר עם הזדמנות אישיות ובלתי פרסום גדול מדי. אבל השמועה עברה מפה לאוזן וכולם ידעו שיש פה מעמד מיוחד מאוד לכבודה של תורה, עם מאות משתתפים שסיימו את לימוד המשנה ברורה במסגרת המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה'. בסופו של דבר הגבלות הקורונה הוסרו עוד לפני שהאירוע התקיים בפועל, אבל זה כבר היה מאוחר מדי לשנות את התאריך ואת המיקום.

"היה לנו צד לארגן הסעה מסודרת ולקחת את כל הלומדים והמסיימים לאירוע הגדול בפריז, אבל רצינו מאוד שהמרא דאתרא הגאון הרב שיף שליט"א, שתומך ומעודד מאוד את לימוד 'הדף היומי בהלכה' כל ימות השנה, ישתתף במעמד וידענו שהוא לא יוכל להגיע לפריז, לכן עשינו אירוע מצומצם יותר באנטוורפן.

"היתה לזה חשיבות יתירה, כי משבר הקורונה גרם לפגיעה קשה בשיעורי 'הדף היומי בהלכה' באנטוורפן", הוא מספר, "היו לנו 12 שיעורים לפני תקופת הקורונה, אבל ההגבלות הקשוחות פה בבלגיה גרמו לשיעורים רבים להתפרק, ועכשיו כשהוסרו ההגבלות

לפתע הבחין בכך ה'חתם סופר', שדרכו היתה למסור את השיעור באימה וביראה כבשעת מתן תורה, בלי שנראה ולו שמץ חיוך על שפתותיו. והנה, לפתע הוא מבין כי בשיעור כולו ששון ושמחה, כולם מביטים לכיוון אחד ומחייכים ושוחקים...

מדוע פרץ הגאון בבכי מתמשך בעת השיעור?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"מחצית השקל" (שמות ל"ח, כ"ו)

כמעט כל אחד מאתנו, בני האדם יושבי חלד, הקדיש חלק משמעותי ממאמציו כדי לבסס את עצמו, לדאוג לעצמו לעתיד טוב, פורח ואופטימי יותר. כל בר דעת אינו רוצה להיכלל בהגדרת 'המאבד מה שנותנים לו'. ואנשים ששאפו, עמלו והתייגעו לגדול ולהתפתח בכל מיני תחומים, אם בצמיחה רוחנית משמעותית בלימוד התורה או בעבודת המידות, ואם בצמיחה גשמית מוצלחת - בפיתוח קריירה, פרנסה, או מעמד אישי מפותח - חפצים לשמר את ההישגים שלהם ולהתעטר בהם לאורך ימים.

כל אחד בדרכו ובתחומו, ממקד מאמצים ומרכז אמצעים בכך שהצמיחה וההתפתחות שלו לא יהיו זמניות וחולפות כרוח נושבת, אלא צמיחה מבוססת וברת עתיד מובטח, משהו שיהפוך אותו לאדם מבוסס לאורך ימים. הלא אין הגיון בהשקעת מאמץ לצורך תקופה קצרה. ההשקעה כדאית רק כשהיא מבוססת עתיד טוב ובטוח לאורך זמן.

ומכאן, לפריחה האדירה של 'שיטות המקצוע', 'קורסים ייחודיים', 'רעיונות חדשים', וכן הלאה - שכל אלה נועדו להבטיח בדיוק את היעד הזה, את הביסוס לאורך זמן, את המעמד היצוק. אינספור אנשים ברחבי עולם משקיעים הון רב ומאמץ כביר במיתוג עצמי, ביציקת היסודות כסלע איתן, מתוך מטרה שאלו יישארו נכס לאורך זמן, ילוו אותם לאורך ימים ושנים.

אבל מהו באמת המפתח שמבטיח שההשקעה שלנו תהפוך ליסוד איתן ומוצק? מהי הדרך להפוך כל הישג רגעי לאבן בסיס עוצמתית ואנרגטית לאורך זמן? כיצד יכול אדם להגיע ליעד נשאר, ולבסס את עצמו בתוכו לשנים רבות קדימה? איך נוכל להפוך כישורים, יכולות, הישגים ומטרות, למנוע מניע איכותי ומבוסס לטווח ארוך?!

לפנינו תגלית שחושפת את סוד ההצלחה, את הדרך לבסס את הישגינו בחיים: להכיר את מקומנו האמיתי, לדעת שכל הישג הוא לא שלנו אלא מתנה מה', ובאמצעות זאת - לא להתנשא, לנהוג בענווה, להתבטל לזולתנו כשווי ערך ממש.

כלומר, פוליסת הביטוח הטובה ביותר שמבטיחה להפוך אותנו לאיתנים ויציבים לאורך זמן ולייצב את הישגינו כקבועים ומתפתחים לטווח ארוך - היא התובנה שלא בטוח שאנו כאלה גאונים גדולים,

שאנו לא בהכרח יותר מוכשרים וגאונים מחברינו, שכל מה שזכינו לו - הוא מתנת שמים. כשהחשיבה הזו נעוצה בבסיס ההישגים שלנו, ביסוד ההתפתחות האישית שלנו, אנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שההישגים הללו יישארו שלנו לאורך זמן, ילוו אותנו לנצח. את התגלית הזו חושף בעל ה'כלי יקר' בפרשת השבוע, בבארו את עניין השימוש בדמי 'מחצית השקל'. 'מחצית השקל' הינה מצווה בה כל יהודי נצטווה לתת תרומה בסך חצי שקל בדיוק, העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, סכום קבוע וקצוב. וברוב כספי מחצית השקל, יצקו את אדני הקודש להקמת המשכן, אותם אדנים - יסודות עליהם הונח המשכן כולו.

מדוע דמי מחצית השקל שימשו דווקא למטרה זו ולא נעשה בהם כל שימוש אחר, ואילו כל התרומות האחרות שבני ישראל הביאו בנדיבות לב איש כיכולתו הן ישמשו לביסוס המשכן? מה טעם ראתה התורה להדגיש שדווקא דמי מחצית השקל הם ששימשו כאדני המשכן ויסודותיו?!

כאן טמונה תגלית מרעישה: כדי לבסס את משכן ה', כדי להציבו וליצוק את יסודותיו באופן נכון, הדבר צריך להיעשות מתרומה בה כולם שווים ואין איש שהוא נעלה ונישא מחברו. לא ניתן לבסס את המשכן בידי נדיבים בכירים או מתרומות בעלות חשיבות עצמית ויכולות כלכליות גבוהות. רק תרומה שכולם שווים בה, שאין בה קורטוב של גדלות של יהודי אחד מרעהו, שאין בה שמץ של חשיבות אדם יותר מזולתו - יש בה כדי לבסס ולייצב את המשכן.

ומכאן, שהמפתח לציבות, לביסוס לאורך זמן, להצלחה לטווח ארוך, להשראת ברכת שמים - הוא בתובנה שכולנו שווים, אין לנו במה להתגאות, אין במה להתנשא. וככל שגוברת ההכרה שכולנו בני אנוש מוגבלים, וההישגים שלנו הם מתנת שמים ולא עדות לגאונות או כישרון מיוחדים שלנו, ככל שאנו מתבטלים לזולתנו ולא מתנשאים או גאים בהצלחותינו, ככל שאנו נוהגים ומתבטאים בענווה ובצניעות - כך הצלחתנו מובטחת יותר, מבוססת יותר, איתנה יותר.

הבה נבחן את המדד הזה, עד כמה אנו חשים שווים לזולתנו, מתבטלים אליהם, לא גאים ולא מתנשאים עליהם. הבה נבין, כי יסוד ושורש ההצלחה טמון בדיוק כאן - בהבנה שאין בנו משהו מיוחד מהזולת, לכל אדם יש את היכולות והכישורים שלו - אותם קיבל במתנה, ואין לנו סיבה להתגאות ולחוש טובים מאחרים. וככל שננהג כך ונתבונן בכך - כך נבטיח את הצלחתנו לאורך זמן, באופן קבוע ומבוסס לאורך ימים ושנים טובות!

דרמה בעיצומו של שיעור...

ישיבתו הרוממה של הגה"ק בעל ה'חתם סופר' ז"ע בפרשבורג המעטירה, היתה בית היוצר הגדול לתורה ולעבודת ה' בכל האיזור כולו. בראשה עמד, כאמור, ה'חתם סופר' עצמו, והוא שמסר בה שיעורים תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן, בסוגיות שנלמדו בישיבה בימי שגרה ובמועדי השנה. שיעוריו של ה'חתם סופר' נודעו כמופלאים בעיון ובבקיאות כאחד, כשעקר הרים וטחנם זה בזה, ובגאונותו הרבה הקשה ויישב, הוכיח וסתר, הבהיר והסביר, והיו הדברים מאירים כנתינתם מסיני.

גדולי וטובי הלמדנים והעילויים נקבצו ובאו אל הישיבה, לזכות לחסות בצילו של האילן הגדול, לשמוע את שיעוריו המחכימים ולהתנחם לאורו של המאור הגדול. אחד מהם, היה הגאון רבי יצחק אהרן משלוסבורג זצ"ל, שהגיע לישיבה בעודו עלם צעיר כבן 12 בלבד, וכבר נודע בגאונותו וחרפותו. וכגודל גאונותו גודל עניונו, באשר היה מחוסר אמצעים לחלוטין, והתקשה לקיים את עצמו בשבתו באוהלי התורה.

עד שעלה ברעיונו של העלם הצעיר והמבריק, שהואיל ודברי ה'חתם סופר' כה עמוקים ומורכבים, יוכל לעשות שימוש בכשרונו הגדול ולהתפרנס. וכיצד? הלא רוב ככל הבחורים התקשו לעקוב ולעמוד אחר כל שלבי השיעור, והם חיפשו מישהו מוכשר במיוחד שיוכל להעלות על הכתב את כל השיעור - פרט אחר פרט באופן מדויק. הבחור הצעיר הציע את עצמו למשרה, הבטיח שיוכל לכתוב ולתעד את כל מהלך השיעור הקרוב באופן מדויק, וחבריו הבטיחו לו שכר - 5 זהובים!

ראה הבחור כי טוב, והציע להם הצעה נוספת. הלא ה'חתם סופר' מוסר את שיעורו בהתלהבות רבה, 'אם אתם רוצים, אני יכול לא רק לרשום את מהלך השיעור, אלא גם לזכור את כל תנועותיו של רבינו בעת אמירת השיעור, ולחזור עליהן אחר כך, אחת לאחת. מעוניינים?' - שאל הבחור בעל הזכרון הפנומנלי...

'אכן כן!' - העיסקה נסגרה, הבחורים הבטיחו לבחור משלוסבורג עוד

5 זהובים, כשהוא מבטיח - בתמורה לעשרת הזהובים - לא רק לזכור ולתעד את מהלך השיעור, אלא גם לזכור ולחזור בפניהם את כל תנועות רבם ומאורם. כולם היו מרוצים מהעיסקה, והבחור הצעיר כבר נערך לשיעור יום המחר, במהלכו עליו להתרכז במיוחד...

ויהי ממחרת, ה'חתם סופר' פותח את שיעורו, והבחור משלוסבורג החל מחקה את תנועותיו - מתחת השולחן כמובן - כדי לזכור אותן היטב בכדי שיוכל לחזור עליהן ולהציגן לאחר השיעור. ה'חתם סופר' הניף את ידו - אף הוא הניף. ה'חתם סופר' היכה באצבעו - והבחור אחריו, וכן הלאה. הבחורים שהבחינו בכך, לא יכלו להתאפק מלחייך, ואחדים מהם אף החלו לצחוק...

לפתע הבחין בכך ה'חתם סופר', שדרכו היתה למסור את השיעור באימה וביראה כבשעת מתן תורה, בלי שנראה ולו שמץ חיוך על שפתותיו. והנה, לפתע הוא מבין כי בשיעור כולו ששון ושמחה, כולם מביטים לכיוון אחד ומחייכים ושוחקים... על אתר עצר ה'חתם סופר' את אמירת השיעור, וביקש לדעת לשמחה מה זו עושה, מה פשר העליצות שנפלה לפתע על כל יושבי השיעור!?

אימה ופחד השתררו בהיכל, הכל חששו מקפידתו של אותו גאון וקדוש, איש לא ההין לספר מה אירע, ומה טעם כולם חייבו עד לפני רגע. כעת מתח ודאגה שררו בחלל, איש לא העז להוציא הגה או להעלות בת שחוק על שפתיו. מעולם לא עצר ה'חתם סופר' את שיעורו, והנה לפתע הגאון שכל העולם חרד לכבודו עוצר את השיעור, ומבקש לברר על מה ולמה קרה כדבר הרע הזה, שהשיעור הפך למפגן של חיוכים ועליזות...

כולם קפאו במקומותיהם, לא נעו ולא זעו. ה'חתם סופר', בראותו כי אינו מקבל תשובה, קרא אליו את אחד התלמידים שהיה מאוכלי שולחנו בסעודות השבת, וגזר עליו כי יספר לו מיד מה קרה ולמה.. בלית ברירה ולנוכח גזירת רבו, פתח הבחור את פיו וסיפר כי הבחור איציק אהרן משלוסבורג הוא גאון צעיר שהתקשה להתפרנס, ולפיכך סיכם עם חבריו על עיסקה לפיה הוא יזכור את מהלך השיעור וגם יחזור על התנועות, ויקבל בתמורה עשרה זהובים.

העניין לא מצא חן בעיני ה'חתם סופר', ניכר עליו שראה בכך מעשה קונדס לא ראוי. הוא קם ממקומו, סגר את הגמרא, ויצא מהיכל בית המדרש בפנים חתומות. אין לתאר את תחושת הבחורים באותם רגעים, בראותם כי רבם הגדול נראה כי הקפיד עליהם מאוד, כולם נותרו מסומרים למקומותיהם ולא הצליחו לפצות פה. היטב ידעו כי מעולם לא קרה כדבר הזה, משמע - הפעם באמת עברו כל גבול...

ויהי ביום המחר, הורה ה'חתם סופר' להודיע לכל בני הישיבה, כי על כולם בלי יוצא מן הכלל, כולל הבחור איציק אהרן משלוסבורג - להתייצב לשיעור, איש בל יעדר. הפחד והאימה אחזו בכולם, איש לא ידע מה עומד לקרות ברגעים הקרובים, וכשאותות חרטה וחרדה משמשות בערבוביא על פניהם - הופיעו כולם לשיעור. גם הבחור איציק אהרן הופיע, כשכולו רועד כעלה נידף, והוא היה בטוח כי הוא עתיד להיענש בחומרה ואף להידרש לעזוב את הישיבה...

כאשר כולם התיישבו במקומותיהם, פתח ה'חתם סופר' ואמר: 'בני הקירים! אתמול בעת השיעור, במקום לשבח את הבחור יצחק

צנוע יותר, רואה עצמו כשווה בין שווים, אינו מתגאה בכישוריו וביכולותיו - כך גדלותו מתבססת, איתנה, נישאת בהערצה בפי כל. הבה נאמץ את המסר, נזכור כי גם אם זכינו בכישורים או ביכולות - הכל מהבורא יתברך, ואין לנו כל סיבה להתנשא או להתגאות. וככל שנתבטל לזולתנו, נכיר במעמדנו האמיתי, ננהג בצניעות ובענווה ולא נתנשא חלילה - כך נזכה שההישגים שלנו יישארו נכסינו לנצח, ונזכה לגדול ולהתפתח עוד ועוד!

לחישה פלאית עם שחר...

היה זה בשנת תשי"ח, בעת שהגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל שימש כמשגיח בישיבת 'כפר חסידים'. ביום מן הימים הגיע ידידו הרב קרוזנר זצ"ל לביקור בישיבה, והשתהה בה כמה ימים. רבי אליהו הציע לו ללון בחדרו שלו, וכך זכה הרב קרוזנר ללון באותו חדר עם רבי אליהו לופיאן - המשגיח הנערץ.

והיה בבוקר אחד, התעורר הרב קרוזנר ושמע לחישות שקטות מכיוון החלון. הוא מאמץ את עיניו, ורואה כי הלוחש האלמוני הוא רבי אליהו בכבודו ובעצמו, שעומד ולוחש פעם אחר פעם את הפסוק 'ולא תביא תועבה אל ביתך'. הוא התפלא עד מאוד, מה מביא את רבי אליהו להשכים קום, להסתובב ולמלמל שוב ושוב פסוק שנראה שאינו ממין העניינין?!

הוא קם ממזיטתו וניגש אל רבי אליהו, שבתחילה נבהל שהעיר את ידידו. 'לא התעוררתי מהלחישות, התעוררתי כי עלה השחר' - הסביר הרב קרוזנר, 'אבל תמיה אני מאוד: מה לפסוק הזה ולרב? מדוע הרב חוזר ומשנן את הפסוק 'ולא תביא תועבה אל ביתך', ודווקא בשעת בוקר כה מוקדמת, כל כך הרבה פעמים, בהסתובבו סחור סחור?' - תמה.

רבי אליהו חיך בענווה, ואז השיב ואמר: 'אתה בוודאי יודע, כי תיכף אצא לתפילת שחרית בהיכל הישיבה. כמשגיח הישיבה, עליי לשבת בכותל המזרח, ותלמידי הישיבה גם ימתינו שאסיים את תפילת הלחש. עובדות אלה עלולות לעורר בי גבהות הלב, שמץ של גאווה, והלא נאמר 'תועבת השם כל גבה לב' - גבהות הלב הינה תועבה ממש!'

אז נכון - המשיך רבי אליהו - 'לאמיתו של דבר אין כאן כל מקום לגבהות הלב או גאווה סרוחה, כי מכבדים אותי לא בגללי, אלא מחמת תפקידי, וכך מן הראוי לעשות. אבל אולי, בכל זאת, שמץ של גבהות הלב עלולה להיכנס ללבי, אולי יידבק בי הניחות... לפיכך אני שב ומשנן 'ולא תביא תועבה אל ביתך', מזכיר לעצמי כי גבהות הלב הינה תועבה, ואין ראוי כי תיכנס בשערי לבבי!' - סיים רבי אליהו... סיפור מופלא זה, המובא בהקדמת הספר 'לב אליהו', מלמד ומבהיר עד כמה ככל שאדם גבוה ונעלה יותר - הוא חושש וזהיר יותר מכל סרך גאווה, מכל שמץ של גבהות הלב, ושומר על עצמו לבלתי יגבה לבו ולבלתי ירומז עיניו. כי הגדלות האמיתית, הערובה לשומרה במלוא תוקפה, והצלחת ההתפתחות והצמיחה יותר ויותר - אפשריות רק כאשר האדם צנוע ועניו, אינו מתנשא, אינו חש גדול מאחריים.

כך, רק כך, ניתן להצליח ולצמוח, להתפתח ולגדול. הבה נאמץ את

אהרן משולסבורג על כישוריו הנעלים, חביבותו לתורת רבו ונכונותו לעשות הכל כדי להתקיים באוהלה של תורה - נכשלתו בעוון החמור של מלבין פני חברו ברבים! - אמר ה'חתם סופר', ופרץ בבכי קורע לב שזעזע את כל הנוכחים...

רגעים ארוכים חלפו, כשבכיו של ה'חתם סופר' הולך וגובר, והוא מוסיף ואומר, 'על כן, אינני רואה עצמי ראוי להמשיך וללמד, ובכל זאת, בטרם אעזוב את תפקידי - ברצוני לפייסו. והנני מבקש מיצחק אהרן בני אלף מחילות, ומבטיח כי יותר לא אעשה כדבר הזה!' - אמר ה'חתם סופר' ושב ופרץ בבכי...

כשמוע הבחור את הדברים, נאלם ונדהם. אין לתאר את ההלם שהשתרר על פניו, הוא לא הצליח לפצות את פיו או להגיב בתנועה קלה. האומנם מורו ורבו הגדול, הענק שבענקים, גדול הדור, מבקש ממנו - תלמידו הצעיר - מחילה וסליחה?! והלא הוא זה שפגע בכבוד התורה, הוא שחיקה את רבו, הוא שגרם לשחוק בעיצומו של השיעור. והנה כאן, רבו הנערץ עומד ומבקש ממנו מחילה בדמעות, ושב ואומר שאינו ראוי ללמד יותר כיוון שפגע בו!

הבחור הוסיף לשבת בראש מורכן, כאילו גופו קפא. חבריו, שהביטו בעיניי קרועות בצערו ובבכיו של רבם, שידלו אותו לומר מיד שהוא מוחל, אך הבחור לא הצליח לפצות את פיו. רק במאמץ עילאי וכעבור דקות ארוכות הצליח למלמל שהוא מוחל, אך ה'חתם סופר שב וחקר אותו אם הוא מוחל בלב שלם, ולא נחה דעתו של ה'חתם סופר' עד שהבחור הצליח להתאושש, לקום על רגליו, להתקרב אליו ולומר בקול ברור וצלול שהוא מוחל לחלוטין ואין בו כל קפידיא על רבו!

רק אז, לאחר שנחה דעתו של ה'חתם סופר' מששמע את המחילה המלאה של תלמידו, נענה ואמר 'אם כן, יכול אני להמשיך וללמד', ושב ונשא את קולו בשיעור תורני גאוני. ויותר מהשיעור היה גאוני בתורה, הוא היה גאוני במידות. כי הנה כי כן, גאון הדור ותפארתו, האיש שהעולם כולו צמא למוצא פיו, ה'חתם סופר' בכבודו ובעצמו - חש שאינו יכול להמשיך להרביץ תורה, כי אחד מתלמידיו נפגע ממנו, ועוד שאותו תלמיד - הוא זה שלכאורה פגע בכבודו של רבו, ולא ההיפך!

ככל הסיפור הזה סיפר הגאון רבי אברהם פראנקפורט זצ"ל לכ"ק האדמו"ר בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע, והוסיף ואמר: 'אין פלא כי ה'חתם סופר' אכן התקבל בכל תפוצות ישראל, והכל חרדו וחרדים למוצא פיו, בספריו העמוקים, בתשובותיו הגאוניות, בדרשותיו המופלאות ובביאוריו הבהירים על התורה והש"ס. כי רק מי שמסוגל לנהוג ככזו אצילות וענווה, ולהתבטל כך בפני תלמיד שאולי פגע בו - זוכה ששמו יינשא בהערצה בכל רחבי העולם התורני לדורות עולם!'

סיפור נפלא זה סיפר הגאון רבי רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זצ"ל, גאב"ד וינה, והובאו הדברים בעטו המשובח של הרה"ח ר' שמואל צבי גנץ בספרו הנפלא 'ספרא דמלכא' על דמותו של ה'חתם סופר' זצ"ל, וללמדנו בא:

גדלות אמיתית היא הכי רחוקה מהתנשאות, משרך גאווה, משמץ של חשיבות עצמית. ההיפך - ככל שאדם מבוטל יותר, עניו יותר,

ואז לפתע אירע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות, חור ענק שנפער מהפגז, בכוחות אחרונים התגלגלתי לעבר הפתח ומשם החוצה לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'

הדרשה של הגר"ש יודלביץ זצ"ל שהדהדה בחזית המלחמה

הרב בנימין בירנצוויג

"וּבְצִלָּאֵל בֶּן אֹרִי בֶּן חוּר... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (שמות ל"ח, כ"ב)

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא בשעה שאמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו, עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו בצלאל למשה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה, עשה משכן ארון וכלים, אמר לו, שמא בצל אל היית וידעת (ברכות נה.).

והדבר פלאי עד מאד! הקב"ה מצוה את משה "ועשו לי משכן ארון וכלים", ומשה רבנו משנה מצויו של הקב"ה ואומר לבצלאל, לעשות ארון וכלים ואחר כך משכן, ואחר שבצלאל מעמידו על היפך ההגיון שבדבר, אומר לו משה רבנו שהוא צודק - שמא בצל-אל היית וידעת.

מה באמת היצה כונתו ומחשבתו של משה רבנו כשהפך לכאורה ציוויו של הקב"ה, ועוד באופן שהוא היפך ההגיון ממש?!

היה נראה לומר, שמשה רבנו רצה לרמוז בזה, כפי שכבר גילו לנו חז"ל הקדושים, כי הציוויו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לא 'בתוכו' נאמר אלא "בתוכם". בתוכו של כל אחד ואחד מישראל. בציוויו של בנין המשכן, נאמר ציוויו לבנין המשכן של כלל ישראל, אבל נאמר גם ציוויו פרטני לבנין משכן בלבב כל איש ישראל.

בבנין המשכן הרוחני הפרטי של כל אחד, בנית הכלים היא עצמה בנית הבנין!! על ידי שאדם קונה לעצמו כלים רוחניים, בלמוד התורה וקיום המצוות, בזה בונה ומחזק את בנינו הרוחני למעלה להשכיל עד אין סוף!

אפשר שזה בא לרמוז לנו משה רבנו, יש בנית המשכן למלך מלכי המלכים, שבו בונים קודם בית ואח"כ מכניסים הכלים, אבל בבנין המשכן הרוחני של כביכול הקב"ה בלבבו של כל אחד, כאן א"א לבנות בנין בלי שיהיו כלים חזקים, הבנין נבנה שלש אחר שלב על ידי בנית הכלים!!

סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל, שבדרשות הקבועות שלו בזכרון משה בירושלים, היה מגיע קבוע בחור ססר מן הדרך, והוא היה שומע ומעביר את הזמן בליל שבת בשמיעת

הדרשה, אבל לא היה נראה שזה עושה לו משהו. הוא ניגש פעם לר' שבתאי זצ"ל, ואמר לו: שהוא לא מרגיש שום חיזוק מהדרשות, זה טוב לו להעביר את הזמן הוא נהנה מהוורטים מהסיפורים ולפעמים גם מהמילי דבדיחותא, אבל לא יותר זה לא נכנס לו!! נכנס באוזן ויוצא מיד!

אמר לו ר' שבתאי זצ"ל: כתוב תורה "והיו הדברים האלה על לבבך", על לבבך כתוב ולא בתוך לבבך! מדוע? הרי העיקר מה שהדברים נכנסים בתוך הלב של האדם ולא נשארים בחוץ על מעטפת הלב?! אלא שזו הדרך של התחזקות האדם, לא תמיד הדברים מיד פועלים את פעולתם, דברים רוחניים יש להם השפעה עמוקה וארוכת תוון, הם נכנסים לאדם ועומדים על לבו, וגם כשנראה לו שזה לא עושה לו כלום שזה לא מחזק אותו, אבל הדברים יושבים על לוח ליבו, בונים אט אט את קומתו ובנינו הרוחני, עד שביום מן הימים זה יחדור ללבו ויתחזק ויתרומם.

עברו כמה שנים, והנה פוגש יום אחד ר' שבתאי זצ"ל את הבחור הנ"ל, והנה הוא נראה כבן תורה רציני וחזק! לתמיהת ר' שבתאי מה הביאו לכך?

ענה לו הבחור, שבמלחמת יום הכיפורים הוא גויס למלחמה, והיה בצוות טנק באזור תעלת סואץ, כשהם מתקדמים בשדה הקרב בתוך התצקפה בלתי נגמרת של פגזים ששרקו ללא הרף...

והנה בום אדיר!!!... אש עשן מחנק.... פגז פגע פגיעה ישירה בטנק שלהם! לא רואים כלום, רק זעקות שבר תמרות אש ועשן...

מספר הבחור לר' שבתאי: הרגשתי ממש ברגעים האחרונים של

המשך בעמוד 29

ידעה דו'ורין מיום היותה למחנה...

מיד קמה צעקה גדולה, הבהלה והמהומה היו עצומים, הנאצים השומרים והקלגסים החלו לרוץ טרופי נפש, לראות מה התחולל, ומשגילו את הבעיה עמלו כל הלילה לתקן את ה'תקלה הפתאומית והפיצוץ המסתורי' שבארון החשמל.

לרגע זה חיקיתי... בזמן שהם היו עסוקים בשלהם ניצלתי את הזמן בחסות האפילה והמהומה. אני ועוד כמה יהודים טובים שהכנסתי מבעוד מועד בסוד העניינים הצלחנו להכניס את האוצר לתוככי המחנה, מתחת לאפס הבולשת של הנאצים, פיזרנו אותם תיכף ומיד לבתי האומללים ששזפו עיניהם למראה 'נס העצים'. כל אחד קיבל חבילת עצים לרוב, וליהודים היתה אורה וששון ויקר, כאשר בלילות הבאים שפשו הגוים את עיניהם בראותם אור יקרות מאיר חוצה מתוך בקתות היהודים.

מכאן ראיה - סיים מו"ח את סיפורו המפעים - שיהודי צריך לעשות את המוטל עליו ללא שום חשבונות של 'איך והיכן', איך אקנה, איך אסחוב, ואיך אכה אותם ב'מכת חושך' מצרים... אילו הייתי עושה חשבונות כי אז לעולם לא היו מגיעים העצים לבתי היהודים, ומי יודע עוד כמה קרבנות היה גובה הקור והקיפאון. **ולא זו אף זו**, עצם מצוות העשייה ללא חשבונות ועצם הידיעה הברורה שעלי לפעול גם ללא תוצאות הוא זה שגרם לי את הנס של העצים, בזכות זה זכיתי לסייעתא דשמיא ולנס העצום, ובזכות זה זכו יושבי המחנה לעוד כמה ימים של חסד וחיים לחומם של העצים הללו.

דע לך בני - היה מסיק מו"ח מכך, בהטעמה - לא עליך המלאכה לגמור (מסכת אבות שם). כל אחד זוכה לנס ולסייעתא דשמיא, לו רק עושה את המוטל עליו לעשות...

'זכותו יגן עלינו'

עליך המלאכה להתחיל!

הסיפור הלז הוא התשובה לקושיא בה פתחנו, אם הקב"ה הקים המשכן למה היה משה צריך לעשות 'כאילו' שהוא מקימו, אלא הוא הדבר אשר דברנו לאמר, אמר לו הקב"ה למשה רבינו גם אם אינך יכול להקימו ואין בכוונת להרימם, עכ"ז לפחות מה שביכולתך עשה - אז ורק אז תזכה לסיוע מלעילא ולהוקם מאליו המשכן'. לא היה במעשה משה מעין משחק והצגה, חס ושלום, היה כאן מעשה ממש אמת לאמתו, משה רבינו ניסה בכוחו - אף שידע שלא יצליח - ואז באה הסייעתא, אך אלמלא אותה פעולה קטנה של משה רבינו לא היה זוכה לסיוע מלעילא ולא היה מוקם המשכן מאליו.

גם במעשה המנורה מצאנו דבר זה, כפי שמפורט בכתוב לעיל בפר' תרומה, דכתיב (כה לא) מקשה תַעֲשֶׂה המנורה, וכבר עמד בה רש"י למה נאמר 'מקשה תַעֲשֶׂה', ולא מקשה תַעֲשֶׂה, ומתריך (ומקורו במדרש תנחומא, בהעלותך ג) שלכך נאמר תַעֲשֶׂה כיון שהיא נעשתה מאליה, לפי שנתקשה משה במעשה המנורה, אמר

לו הקב"ה למשה 'השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה' לכך לא נכתב 'תעשה', ע"כ.

והוא פלאי, וכי צריך הקב"ה אור וכבשן של משה בכדי שתהא המנורה נעשית מאליה, הלוא אם נעשית מאליה ע"י הקב"ה, א"כ כבשן למה לי, בשלמא אדם בשר ודם צריך כבשונים בכדי לרתך ולהמיס הזהב, אך הקב"ה וכי כבשונים הוא צריך, ומבלי זה חלילה אינו יכול. אלא וודאי ובוודאי שאין הקב"ה צריך לכל זאת, קוב"ה יכול להמיס זהב ולעשות את מנורה ללא אש וללא כבשן, אלא תכלית הכבשן היה בשביל משה לא בשביל הקב"ה, בכדי שיעשה משה את המוטל עליו לעשות, ובהכי ורק בהכי, גרום במעשיו לאותה נס שתהא המנורה נעשית מאליה.

הוי אומר שבכדי לגרום לנס יש תנאי מקודם של 'כפי יכולתך עשה', זה שאינך יודע או אינו יכול, אינו פוטר אותך מהמצווה עליך, לפחות מה שביכולתך עשה.

זהו מה שברך משה להלן בפרשתן (מ מג) את חכמי הלב בברכת **'זיהי נועם'** שתשרה שכינה במעשי ידיהם, וכה ברכם: **אם 'ומעשה' ידינו כוננה עלינו**, אם תעשו את מה שיש בידיכם לעשות, אזי בזה גופא תזכו להמשך סיוע מלעילא שתהא **'ומעשה ידינו כוננהו'** שתשרה שכינה במעשי ידיכם. הא בהא תליא מילתא.

מור"י ורבותי,

הדברים אינם אמורים כי אם אז בימים ההם במעשה המנורה והמשכן. אלא הוא הדין אף בזמן הזה הלא כל יהודי משכן הוא - 'ושכנתי בתוכם בתוך כל אחד ואחד', ולכן ובוודאי אף לדידין יאמר שאם ירצה האדם שישכון קוב"ה בתוכו, לבל ישלט בו יצה"ר, לא ישאל עצמו האיך אכבוש אותו, האיך אנצח אותו, הלא מלאך הוא, ולעומתו הן אני עץ יבש ואיך ביכולת האדם לנצחו. על זה אמרים לו (עבודה זרה ג.) אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, אלא מה שביכולתך עשה, כמו משה במעשה המנורה ובהקמת המשכן, ורק אז תזכה לסיוע דלעילא, ולהקמת המשכן הפרטית, אז יהא הקב"ה בעזרך שתוכל לו ונפול יפול היצה"ר לפניך, וכמו שאמרו 'אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו'.

והנה לימדונו כבר חז"ל עניין זה באמרם (שם) **'לא עליך המלאכה לגמור'** ומשמע מיניה לגמור אין המלאכה עליך, אך **'עליך המלאכה להתחיל'**, ומרומז הוא בדברים שאמרו (סוטה מה:): הכל הולך אחר ההתחלה, ורק אז כשיתחיל ויעשה יזכה למאה"כ (תהלים נו ג) לא-ל-גומר עלי, שהשי"ת יהא בעזרו שיוכל לסיימו.

פעם פגשתי נער תועה, ירחם ד', הוא בכה לפני בדמעות שלישי באומרו 'הכל אבוד'. מה זה ועל מה זה - שאלתי אותו בהשתתפות בצער, ענה לי, 'אני גר בתל אביב מלא הזוהמה, וא"כ איך אתה מצפה ממני להיות ערליכער איד?' והוא צועק עלי שוב ובקול רעש גדול 'איך אתה מצפה ממני?'

ענית לו בפשטות, אכן אינני מצפה ממך כלל שתהיה 'א גרויסער ערליכער איד', אך אני כן מצפה שתעשה לפחות מה שביכולתך

לא עושים חשבונות! לכן הוא קפץ תחילה עד שבאו מים עד נפש, כי אני 'מצווה ועושה' - אם אני מצווה אני עושה תיכף ומיד ללא חשבונות!

ויתירה מכך - תורה היא וללמוד אנו צריכים - מה אכן טעם הדבר שאמר קוב"ה קודם 'ויסעו' ורק אח"כ קרע הים, הלוא לכאורה היה עדיף שמקודם יקרע להם את הים ואז יכנסו בני ישראל כבני מלכים 'ביבשה בתוך הים' ולא להיפך בתוך הים ואז ביבשה. גם צ"ב 'טענתו' כביכול של הקב"ה כלפי משה וישראל בעת ההיא באמרו למשה 'מה תצעק אלי דבר אל בני' ויסעו', ואתמהה, מרא דכולי עלמא, למי לצעוק אם לא לקוב"ה, הלא 'ויצעקו אל ה' בצר להם' כתיב (תהלים קז) ורק אז ומצוקותיהם יצילם, היש לנו חלילה דרך אחרת מלצעוק קמיה קוב"ה בשעה כזו, הלוא אומנות אבותינו בידינו.

אלא זה הדבר אשר דברנו לעיל לאמר, כי בכדי לזכות לנס, לסיוע מן שמיא, יש תנאי, והוא, קודם עשה כל מה שביכולתך! קודם קפוצ, תהיה נחשון היכנס לתוך הים, ואם תעשה כן, אז ורק אז, תזכו לקריעת ים סוף. לכן אמר להם קוב"ה מה תצעק, אלא דבר אל בני' ויסעו' - עשו מה שביכולתכם, ועי"ז יבוא הנס.

ולא רק נחשון, אלא כל יהודי הוא נחשון בן עמינדב - בכבודו ובעצמו, אם ירצה האדם לזכות לסיוע מלעילא עליו להיות קודם 'נחשון' - לקפוצ ולהכנס ללא מחשבות יתירות אז יזכה למה שיזכה, אז יבקע לו הים ויתפרדו הימנו כל פועלי אוון, כל המים הזידונים. הרי כל יהודי הוא משכן לה', לו רק יעשה את המוטל עליו לעשות יזכה אף הוא להוקם המשכן' מאליו הוקם, הקב"ה אומר לו, אינך לבד - אני מסייע בעדך.

חזק חזק ונתחזק

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

לעשות - גם אם זה רק משהו קטן. תחפש בכל יום תמיד משהו שאותה תוכל לתת לה', אם בסור מרע אם בעשה טוב, ואז תראה שבאים לך כוחות חדשים להתגבר גם על הדברים הגדולים שנראים לך לעת עתה קשים, בבחינת מצווה קטנה גוררת מצווה גדולה. ואז בהמשך תזכה ממילא להיות 'א גרויסער ערליכער איד', כך אמרת לך, וכך הוי, ב"ה.

ועל כך אומרים חז"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט לא מבקשים ממך 'גרויסע זאכן' אלא רק משהו קטן, כחודו של מחט, ואז תזכה ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם - תזכה לנהורא ישרי בה לאור ה' ולסיוע מלעילא. אך אם יעשה חשבונות ויאמר איך אפתח שער גדול שכזה שהוא מעל יכולותי, הלא קשה הוא מנשוא, כי אז וודאי שאין שום מציאות שיזכה אי פעם בחיים חיותו שיפתח לו ה' את אותו פתח גדול של האולם, אלא ימשיך ר"ל לשכון תמיד במלחמה, תמידית ביצרו הרע, ובמקום שיפתחו לו פתח שעגלות וקרונות, יהיה מ'ושבי קרנות'....

יהודי הוא 'מצווה ועושה' - הוא עושה ציווי ה' ללא חשבונות, לא כן אצל הגויים קודם עושים חשבונות כדכתיב (דברים ב כד) 'סיחון מלך חשבון' כל הראש שלהם זה רק חשבונות - העיקר לא לעשות. ובוודאי אשר אף לזה כיוון רבן שמעון בן גמליאל באומרו (אבות א יז) לא המדרש עיקר אלה המעש"ה, העשייה ללא חשבונות.

רבותי, עניין זה מצינו בבירור אף אצל נחשון בן עמינדב, וזהו דבר מופלא:

נחשון בן עמינדב קופץ לים, והאדם העומד מן הצד מצטעק ואומר 'ר' איד וואס טאנצטע וואס שפרינגסטע - למה אתה קופץ ראשון?! המתן עם כל השאר עד שיקרע הים ועבור בו בבטחה ביבשה!' אך לא ולא. נחשון לא ממתין, וזאת, כי ה' אמר 'ויסעו' - אם יש ציווי ה'

המשך מעמוד 4 | הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל

ושירותי עזרה, אליהם הצטרפו רופאים ואחיות שנרתמו במהירות לפעולות הצלה וסיוע לחולים, חילקו תרופות לכל הנצרכים, ובחסדי השי"ת חל שיפור ויש כבר סימנים לדעיכת המגיפה. בסיום המכתב כתב אחיו "יש אומרים שמאחורי כל המבצע הנפלא הזה של הצלת נפשות, עומד אחד מבני משפחת רוטשילד"...!

בקוראו את המכתב התמלא אבי בשמחה, והודה להקב"ה שזכה להיות שליח טוב להצלת נפשות, אבא היה רגיל לומר: זה לא יש אומרים' - זה באמת אחד מבני משפחת רוטשילד!

(מתוך הספר 'לב ישראל')

תרופות למגר את המחלה, ולא ניתן היה להשיג רופאים שיטפלו במחלה, המצב היה קשה מאד.

אבי ז"ל החליט לותר על מצבו האישי, וגמר אומר לבקש עבור הכלל. הוא סיפר לאדון את המצב הקשה שנמצאים תושבי הגליל העליון. מר רוטשילד רשם לפניו את כל הפרטים והבטיח לטפל בעניין.

לאחר מספר חודשים הגיע מכתב אל אבי בסטולין המכתב היה מאחזי ר' שלמה לוי. במכתבו כתב לו אחיו שברצונו לבשר לו בשורה טובה: באחד הימים הגיעו לשערי הישוב משאיות עמוסות בתרופות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

המעלות' שבתהילים במדרש בבראשית (פרשה ס"ט אות י"א) כתוב שכאשר יעקב אבינו היה בבית לבן לא שכב לישון בלילה, אלא היה יושב ואומר את ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים. רואים שיש מעלה מיוחדת באמירת 'שיר המעלות'.

יום אחד מיד אחרי התפילה, התגלגל לידו ענין דחוף של 'הכנסת כלה', ודחה את אמירת התהילים לאחר כך.

אחרי שסיים את פעילותו וחזר לביתו, נשכח ממנו שעדיין לא אמר את התהילים.

ויהי בצהרים. לפתע דפק בביתו החברותא שלו לאמור: "לפני חצי שנה ב'תענית אסתר', נסעת איתי להתפלל בקברי צדיקים ב'הר הזיתים', ושכחת אצלי ברכב את ספר התהילים שלך. באתי להשיב לך, הנה התהילים ששמך כתוב עליהם".

"פלא. חלפה חצי שנה מאז אותה נסיעה, ובדיוק היום הגיע להחזיר את התהילים. ומדוע בכלל החליט לטרוח ולבוא, הרי יכול היה להמתין למחר בבוקר להחזירם כאשר אנחנו נפגשים ממילא" - הרהר האברך לעצמו. ולפתע.

ולפתע נזכר, כי היום לא אמר את התהילים! מיד התיישב ואמר את ט"ו שיר המעלות.

מובן, שהחברותא, לא ידע שום דבר מהענין, אבל הקב"ה גלגל את הדברים שיחליט ושיבוא, למטרה זו, כדי שיזכור לומר את התהילים. וכך הדבר בכל ענין וענין, גם בדורנו אנו: אדם רציני שמקבל על עצמו באמת, הקב"ה שלח לו תזכורות וסיוע לקים את החלטותיו. האדם רק צריך לפקוח את העיניים, לשמוע ולראות את קול ה' שמדבר אליו. לראות כי כאשר הוא פותח פתח קטן, הקב"ה מסייע לו, מקרוב.

האברך "שהכרתי אותו מרמת אלחנן", גם במקרה זה הוא הרב פלמן. (מתוך הספר 'ללא שם')

פעם סיפר: יש 'אדם אחד' שבערב פסח דקות ספורות לפני כניסת החג, מנהגו לקחת מצה שעדיין לא הופרשה ממנה חלה, ולהפריש ממנה 'חלה' על מצות של כל מי ששכח להפריש חלה, ובכך הציל אנשים רבים. הוא דן עם שומעי השיעור האם פעולתו תועיל גם לאנשים מחו"ל או רק מארץ ישראל - נידון רב פארות.

האדם ההוא שסיפר עליו, היה ר' בן ציון פלמן.

שכנו בבנין: הרב פלמן אמר לי פעם, כי הוא מכיר מישהו שבמשך שנים עשרה שנה כל לילה לפני שהלך לישון, למד כמה משניות וחזר עליהן בעל פה כמה פעמים עד שנרדם, ולמחרת בוקר מיד לאחר שאמר 'ברכות התורה' שוב חזר - על אותן המשניות המועטות. כך מידי יום ויום. עד שלאחר שנים עשרה שנה הוא ידע את כל ששה סדרי משנה בעל פה בזכות הלימוד הזה. הגרב"צ לא אמר לי מי היהודי, אך בהזדמנות שמעתי מפי רבי משה אהרן ברוורמן (חבר חדר של ר' בן ציון פלמן ב'שיבת פוניבז') שסיפר כך: לפני שר' בן ציון נרדם, מנהגו היה לשנן כמה משניות בעל פה, ולפעמים נרדם באופן שהמשניות עוד היו פתוחות, ולקחתי את המשניות והנחתים על הכיסא הסמוך למיטתו.

כמה מישהו יש בעולם?...

ושוב "מעשה שהיה" - לשונו של רבי בן ציון.

הנה ידועים דברי חז"ל שהקב"ה מבקש 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', ולכן כאשר אדם מקבל על עצמו 'קבלה' באופן מוחלט ורציני, הקב"ה מסייע בידו שיוכל לעמוד בה.

מעשה באברך מרמת אלחנן שהכרתי אותו - כך אמר - שהיתה לו קביעות כל יום לומר אחרי תפילת שחרית בבוקר את כל ט"ו שיר

לה אופי מיוחד היוצא ממיזוג מידותיה והקב"ה משתמש באומות ככלים להשגת תכלית הבריאה התלויה בישראל ובכלל. התכלית הזאת משמשת כל אומה ואומה למטרה מיוחדת בהתאם לאופיה העצמי. נמצא שהאופי של כל אומה הוא תוכנה הרוחני.

ארה"ב היא מדינה של חסד שנותנת ומעניקה וגם מכוח זה של אותה אומה יש לנו ליקח לעבודת ד' לשלב גדלות של חסד בבנינו הרוחני.

(מתוך מוסף שבת קודש פסח תשע"ח)

לדעת מלבד מה שידוע בשם מרן הגר"ח מוולאז'ין שעתידה תורה שתתגלגל לאמריקה וזה יהיה תחנה אחרונה לפני ביאת משיח צדקנו.

מרן הרב דסלר זצוק"ל מאריך לבאר ענין זה שבכל אומה יש נקודה שתורמת לתורה. יוצאי אשכנז יש בהם מידת הדייקנות, יוצאי רוסיה כוח העקשנות והמהפכה שנתנה לתנועת נובהרדוק את הכוח להילחם נגד החיצוניות והם מידות ראויות לשבח שניתן לשלב בדלות של תורה, וכלשונו של הרב דסלר שם 'כל אומה יש

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

שכתוב במשנה ברורה, בוודאי שיש לקבל גם את הפסק של ה'ביאור הלכה', אבל כאשר הפסק ב'ביאור הלכה' סותר את מה שכתוב במשנה ברורה, אז העיקר זה כמו במשנה ברורה, ומה שכתוב ב'ביאור הלכה' זה לפלפולי ולרווחא דמלתא ולא עיקר הדין. וכן מה שכתוב בשער הציון הוא לעורר את לב המעיין, אבל לא כדי לסתור חלילה את מה שכתוב במשנה ברורה עצמו.

"אני רוצה להוסיף ולציין שעל אף שהסבא באמת התייחס למשנה ברורה ביראת הכבוד ואמר שהלכה כמותו בכל מקום, ושאינן לזוז ממנו לא לקולא ולא לחומרא, בכל זאת בכמה עניינים ניתן לראות אחרת, כפי שאפשר לראות בשו"ת שלו, אבל גם כשחלק בהלכה כדרכה של תורה, כל הגישה למשנה ברורה היתה כמו לאחד מן הראשונים כמלאכים".

הם כיוצאים מלשכת הגזית ואין מערער בדבר. "לא זו בלבד, אלא שהסבא היה לומד משנה ברורה כמו שלומדים גמרא או אחד מן הראשונים. הוא היה מדייק בלשונו ופוסק הלכה לפי דיוקים קטנים ודקדוק במילותיו של המשנה ברורה, ממש כמו שמדייקים בדברי הראשונים. יש ב'קנה בשם' כמה וכמה פסקים שמבוססים על איזה דיוק בלשונו של המשנה ברורה.

"עוד דבר חשוב מאוד, הוא גם נתן כללים איך פוסקים כשלומדים משנה ברורה. בין היתר הוא סידר הוא אמר שכאשר יש פסק שהמשנה ברורה פוסק בחיבור 'משנה ברורה', אבל ב'ביאור הלכה' משמע מדבריו אחרת, או שב'שער הציון' הוא מביא דעה אחרת לגבי איך יש לנהוג הלכה למעשה, הסדר הוא ככה, אם ב'ביאור הלכה' יש תוספת הלכה שלא נאמרה במשנה ברורה, אבל אינה סותר את מה

המשך מעמוד 21 | הרב אברהם קנופולר

ומרכזית מאוד באנטוורפן, הוא אמר לי: "ר' אברהם, אתה חייב לבוא לישיבה ולראות איך שהבחורים כאן עושים 'שטייגען' בלימוד 'דף היומי בהלכה' כל יום בכזאת שקידה, יישר כח ל'דרשו' שייסדו את התוכנית הזאת שמכניסה כאלו שאיפות בלב התלמידים".

חידשנו את הפעילות ביתר שאת, חזרנו למספר השיעורים שהיו קודם, ועוד הוספנו עליהם, בתקווה שייפתחו שיעורים נוספים בימים ובשבועות הקרובים.

"רק לפני שעתיים התקשר אלי המשגיח של ישיבת 'עץ חיים' השוכנת בשכונת וילרייק, לא רחוק מכאן, ישיבה לצעירים בולטת

המשך מעמוד 25 | הרב בנימין בירנצוויג

לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'. אז הבנתי את משמעות לשון התורה 'על לבבך', אדם שומע קונה לעצמו ידיעות וחיזוקים, זה נראה לו שזה לא משפיעה זה לא נכנס לו ללב זה לא בונה אותו, אבל האמת זה נמצא זה ממתין זה מצפה, ואז בבת אחת הכלים שקנה לעצמו משפיעים מעוררים ומחזקים את בנינו הרוחני.

אין להתייבש אף פעם מלעורר את האחרים ואת עצמו גם כשנראה שאין השפעה היא בא תבא. עוד חיזוק ועוד שיחה ועוד התעוררות בונים את בנינו הרוחני של האדם.

חיי, ניסיתי להזכר במילות הוידוי... העשן הלך והחניק, ואין מוצא! ואז משום מקום, נזכרתי בדבריו של הרב שאמר לי, שדברי חיזוק שאדם שומע גם אם נראה לו שלא משפיעים עליו אבל הם יושבים לו 'על' לוח ליבו עד שיזכה ויכנסו לליבו, והחלטתי מיד שאם אני ניצל מהתופת הנוראה אני מיד מתחזק, לוקח את הדברים ששמעתי מהרב כל השנים ומכניסם לליבי...

ואז לפתע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות לפני שנגמר לי האויר, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר החור ומשם החוצה

המשך מעמוד 24 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

תפילה לשפלות, לענווה, להיות מוכן להוות מדרך כף רגל לכל. וכשם שהעפר הוא המצמיח את כל הפירות ותבואת השדה, כך היות האדם כעפר, משפיל את עצמו ואינו מתגאה, מהווה סגולה להצמיח לעצמו פרנסה ומזונות ברוחב לב!

כלומר, כשהאדם מדמה את עצמו כעפר, משפיל את עצמו ואינו מתגאה, הוא זוכה בסגולות שיש לעפר - להצמיח, לפרוח, לפתוח לו שערי השפעה ופרנסה חדשים. מדהים! הענווה, מסתבר, היא לא רק כלי להצלחה בחיים, היא גם בעלת משמעות כלכלית - סגולה לפרנסה טובה. הבה ננהג בענווה ובכבוד, נשפיל את עצמנו ונבטל את עצמנו בפני זולתנו, וכך נזכה לראות את ישועת ה' בפרנסתנו ובכל תחומי חיינו!

השיטה, ננהג בענווה, נכיר את מקומנו וכי כל הישגינו הינם מתנת שמים - ואז נזכה לחוות את הצלחתנו המלאה במלוא חופניים!

טיפ לביזנס...

הפרנסה שלנו היא אחד הנושאים המעסיקים את כולנו. במשך היום כולו, אנשים טרודים ולחוצים, ממהרים ומתרוצצים, רודפים אחר הפרוטה או העיסקה הבאה. כולנו זקוקים לפרנסה, ושואפים לשפר אותה ככל האפשר, מנסים בכל דרך. הנה שיטה מיוחדת, סגולה יפה ונדירה, אותה גילה הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, בספר 'מאמר יחזקאל' חלק א:

בסיום תפילת הלחש, אנו אומרים 'ונפשי כעפר לכל תהיה'. זו

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

◆ **האם צריך ליטול ידים בבוקר דווקא מתוך כלי?**

◆ **האם בזמננו מותר לדבר בבית הכסא?**

◆ **בשעת לימוד תורה - האם די בכיסוי הראש באמצעות היד?**

מהלכות נטילת ידים בבוקר

- לדעת הרא"ש, טעם נטילת הידים בבוקר הוא, מפני שאנו מניחים שנגע בשנתנו במקום בלתי נקי, וצריך אפוא ליטול את ידיו לקראת תפילת שחרית. ולדעת הרשב"א, הטעם הוא, משום שלאחר השינה נעשה האדם כְּבִרְיָה חדשה, ומתחיל את עבודת השי"ת, ולכן עליו ליטול את ידיו לפני תחילת העבודה, ככהן המקדש את ידיו ורגליו בְּמֵי הכיור לפני תחילת עבודתו.
- יש אומרים, שאת ברכת 'על נטילת ידים' בבוקר, צריך לברך מיד לאחר הנטילה. ויש אומרים, שאין לברך ברכה זו אלא לאחר שהגוף נקי ומוכן לתפילת שחרית. ולכתחילה יש לנהוג כדעה זו.
- בנטילת הידים בבוקר, לכתחילה יש להקפיד ששפיכת המים תהיה מתוך כלי, וב'כוח גברא'; וכן שכמות המים תהיה לפחות 'רביעית'.
- מי שהיה ער במשך כל הלילה - אינו מברך בבוקר 'אשר יצר' אלא אם עשה צרכיו. ולענין ברכת אלקי נשמה - נחלקו הפוסקים אם יברך, ולכן, יש לצאת ידי חובה בשמיעת הברכה מאַחֵר.

מהלכות צניעות ובית הכסא

- אסור לשני אנשים להיכנס יחד לבית הכסא. ואף ילדים קטנים - יש לחנכם למצנת הצניעות, ולהרגילם שלא להיכנס זה עם זה לבית הכסא.
- אסור לדבר בבית הכסא, אם משום סכנה, מחמת השדים המצויים שם, ואם משום צניעות. ויש להחמיר בכך אף בבתי הכסא של זמננו.
- חכמינו ז"ל אמרו, שלאחר עשיית הצרכים אין לקנח באמצעות

יד ימין, מפני שיד זו משמשת לפעולת קשירת התפילין על יד שמאל. ורצוי שלא לקנח בעזרת האצבע שכורכים עליה את רצועת התפילין. ואיטר יד, שכותב ועושה את כל מעשיו בידו השמאלית - יקנח ביד ימין.

• חכמינו ז"ל אמרו, שלאחר עשיית הצרכים אין לקנח בעשבים, וכן בכל דבר שביכולת האש לכלותו. ויש שפירשו, שטעם הדבר הוא מפני חשש לכישוף. וכתב הרמ"א, שבבתי הכסאות שבזמננו אין לחשוש לכישוף; וכך אכן נוהגים בזמננו בכל מקום, לקנח בנייר, למרות שהאש יכולה לכלותו.

• המשהה את נקביו, דהיינו, שמתעכב בשעה שנצרך לנקביו, עובר באיסור 'בל תשקצו' מדרבנן. והאיסור הוא רק כשנצרך ממש, אך לא בהתעוררות בעלמא של הרגשת צורך, החולפת עם הסחת הדעת.

• הנצרך לנקביו, אסור בלימוד תורה ובתפילה. ואם נצרך במידה כזו שאינו מסוגל ללכת במשך 72 דקות מבלי לנקות את גופו, ועבר והתפלל - ברכותיו לבטלה, וצריך להתפלל שנית.

איסור גילוי הראש

• אסור ללכת ארבע אמות בגילוי הראש, מפני כבוד השכינה. ואם מכסה את ראשו בידו, אין בכך איסור גילוי הראש. אולם, בשעה שעוסק בתורה ובתפילה, חובה לכסות את הראש בבגד, ואין מועיל כיסויו ביד; ויש המתירים בשעת הדחק, אך נכון להחמיר בדבר. וניתן לכסות את הראש באמצעות שרוול חולצה, או שרוול החליפה, וכדומה.

• כשם שאסור להתפלל בגילוי הראש, כך אסור להזכיר את שם השי"ת בראש מגולה. ונחלקו הפוסקים בנוגע לכינוי של שם ה' בלשון אחרת, כגון באנגלית, אם קיים לגבי איסור זה.

"שאלתי את החתן אם הוא בא להיבחן על 'דף היומי בבלי' או על 'דף היומי בהלכה', התשובה שלו היתה: גם וגם..."

הצצה לרגעים מרגשים בתוך העשייה הקדחתנית של 'דרשו' בימים אלו

שמחת בית צאנו - מעמד הקבלת פנים - בעריכת שטר הכתובה

מחלוקת לגבי כתיבה בימי השבע ברכות, ומאחר ומדובר בכתיבת דברי תורה ניתן להקל, ואכן החתן המשיך בכתיבת המבחן ולבסוף הגיש אותו לאחראי במקום, כשהוא מראה דוגמה לכל בחור בחצה"ק צאנו ובכלל, שגם בימי השבע ברכות, ובכל זמן ועת אפשר וצריך להמשיך ושלמור על הלימוד הקבוע, ועל המבחנים של 'דרשו'.

לסיום אומר הרב ידלר כי החתן דגן מצטרף לשורה ארוכה של נבחנים בשלל מצבים וזמנים שהמשיכו לדבוק בסדר הלימוד ובעשיית המבחנים, למרות שאף אחד לא היה יכול לצפות לכך מאיתם: "זכורני מקרה שבו הגיע נבחן ביום חתונת בתו, לעשות את המבחן ב'קניין ש"ס' במשך שלוש שעות, ולאחר מכן יצא ממקום המבחן הישר אל חופת בתו", אומר הרב ידלר.

"יש לא מעט מקרים של נבחנים שקפצו למקום מבחן סמוך לבית החולים, רגעים לפני הולדת ילדיהם, אנשים שביטלו טיסות לחו"ל ושילמו קנסות כספיים, כדי שלא להפסיד מבחן חודשי, ועוד ועוד. בסופו של דבר, רואים את זה שוב ושוב, שדווקא מי שדבק בסדר הקבוע ומקפיד שלא להחמיץ אף מבחן, הוא זה שמצליח להחזיק מעמד לאורך זמן ולאף להיבחן על כל ששת חלקי המשנה ברורה מבלי להחסיר אף מבחן".

אחד הפעילים הוותיקים של 'דרשו' ו'אחינו', הוא הרב אהרן ידלר. על פעילותו של הרב ידלר בארגון 'אחינו' כבר סיפרנו כאן ב'לקראת שבת' בכמה הזדמנויות, אבל בנוסף הוא גם מפקח על שיעורים ומקומות מבחן של 'דרשו', כשלא פעם הוא משלב את הפעילות הזאת בפעילות 'אחינו' ובעודו נוסע לשוחח עם הוריו של נער מתחזק הרוצה להיכנס ללימוד בישיבה קדושה, הוא גם קופץ לשיעור ב'דף היומי בהלכה' או למוקד מבחן של 'דרשו' בכלל, ומשוחח עם הממונה במקום לבדוק שהכל מתנהל כשורה, או להציע פתרונות וסיוע במקרה הצורך.

במבחן 'דרשו' האחרון הגיע הרב ידלר לפיקוח שוטף במוקד הבחינה שבקריית צאנו, בנתניה. הוא שוחח עם הממונה במקום, התרשם מהסדר המופתי וממספרם הרב של הנבחנים בתוכניות 'דרשו' השונות, ולפתע הבחין בהמולה קטנה שהתחוללה במקום. "פתאום אני רואה כמה בחורים שולפים מצלמות מהכיס ומתחילים לצלם. הבנתי שמושהו קרה פה, אבל לא הבנתי מה קרה..."

"פתאום אני רואה נבחן שהגיע למקום. הקפוטה המבהיקה והשטרטימל החדש שלראשו הבהירו שאכן מדובר בחתן בימי השבע ברכות שלו... זה בהחלט מראה מרענן.

ניגשתי לאחל לחתן הצעיר מזל טוב לרגל נישואיו בשעה טובה ולהביע את הערכתי על כך שהוא מגיע להיבחן בעיצומם של ימי השבע ברכות, או אז התברר לי שהחתן הזה הוא לא אחר מאשר נכדו החדש של הרבי מצאנו שליט"א, הרב משה הלברשטאם, בן רבי יהודה אריה, נכדו של האדמו"ר מגורליץ, שבימים האחרונים התחתן עם נכדתו של הרבי מצאנו, בת לבנו הגה"צ רבי אברהם, רבם של חסידי צאנו בטבריה.

"שאלתי את החתן אם הוא בא להיבחן על 'דף היומי בבלי' או על 'דף היומי בהלכה', התשובה שלו לא מאוד הפתיעה אותי: גם וגם... "והנה פתאום מגיע אחד מרבני המקום, שלא בטוח שמותר לחתן לכתוב בימי השבע ברכות. אני טענתי בלהט שאם החתן לא ייבחן יש בזה משום 'דבר האבד', אבל הרב אמר שהוא יודע שב'דרשו' מגלים גמישות במקרים מיוחדים, ומה ייחשב ל'מקרה מיוחד' אם לא חתן המנוע מבחינה הלכתית מלכתוב תשובות במבחן???

"במקום התפתח דיון הלכתי ער, והרב ביקש שיביאו לו את 'ספר המפתח' של 'דרשו', ואכן לאחר חיפוש קל הוא מצא שיש בעניין